

Europos Sąjungos oficialusis leidinys

L 68

Leidimas
lietuvių kalba

Teisės aktai

55 tomas
2012 m. kovo 7 d.

Turinys

II Įstatymo galios neturintys teisės aktai

REGLAMENTAI

2012 m. kovo 6 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) Nr. 184/2012, kuriuo nustatomos standartinės importo vertės, skirtos tam tikrų vaisių ir daržovių įvežimo kainai nustatyti 1

SPRENDIMAI

2012/140/ES:

- ★ 2011 m. rugsėjo 20 d. Komisijos sprendimas dėl priemonės C 35/10 (ex N 302/10), kurią planuoja įgyvendinti Danija nustatydamas internetinių lošimų mokesčius Danijos azartinių lošimų mokesčių įstatyme (pranešta dokumentu Nr. C(2011) 6499) ⁽¹⁾ 3

DARBO TVARKOS TAISYKLĖS IR PROCEDŪROS REGLAMENTAI

- ★ Nurodymų Bendrojo Teismo kancleriui pakeitimai 20
- ★ Praktiniai nurodymai šalims Bendrajame Teisme 23

Klaidų ištaisymas

- ★ 2009 m. lapkričio 30 d. Komisijos reglamento (EB) Nr. 1200/2009, kuriuo įgyvendinamos Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1166/2008 dėl ūkių struktūros tyrimų ir žemės ūkio gamybos metodų tyrimo nuostatos, susijusios su gyvulių vieneto koeficientais ir rodiklių apibrėžtimis, klaidų ištaisymas (OL L 329, 2009 12 15) 42

Kaina: 3 EUR

⁽¹⁾ Tekstas svarbus EEE

LT

Aktai, kurių pavadinimai spausdinami paprastu šriftu, yra susiję su kasdieniu žemės ūkio reikalų valdymu ir paprastai galioja ribotą laikotarpį.

Visų kitų aktų pavadinimai spausdinami ryškesniu šriftu ir prieš juos dedama žvaigždutė.

II

(Įstatymo galios neturintys teisės aktai)

REGLAMENTAI

KOMISIJOS ĮGYVENDINIMO REGLAMENTAS (ES) Nr. 184/2012

2012 m. kovo 6 d.

kuriuo nustatomos standartinės importo vertės, skirtos tam tikrų vaisių ir daržovių įvežimo kainai nustatyti

EUROPOS KOMISIJA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo,

atsižvelgdama į 2007 m. spalio 22 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1234/2007, nustatantį bendrą žemės ūkio rinkų organizavimą ir konkrečias tam tikriems žemės ūkio produktams taikomas nuostatas (Bendrą bendro žemės ūkio rinkų organizavimo reglamentą) ⁽¹⁾,atsižvelgdama į 2011 m. birželio 7 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentą (ES) Nr. 543/2011, kuriuo nustatomos išsamios Tarybos reglamento (EB) Nr. 1234/2007 taikymo vaisių bei daržovių ir perdirbtų vaisių bei daržovių sektoriuose taisyklės ⁽²⁾, ypač į jo 136 straipsnio 1 dalį,

kadangi:

- (1) Įgyvendinimo reglamentu (ES) Nr. 543/2011, atsižvelgiant į daugiašalių derybų dėl prekybos Urugvajaus raunde rezultatus, nustatomi kriterijai, pagal kuriuos

Komisija nustato standartinės importo iš trečiųjų šalių vertes produktams ir laikotarpiams, nurodytiems jo XVI priedo A dalyje;

- (2) remiantis Įgyvendinimo reglamento (ES) Nr. 543/2011 136 straipsnio 1 dalimi, standartinė importo vertė apskaičiuojama kiekvieną darbo dieną atsižvelgiant į kintančius kasdienius duomenis. Todėl šis reglamentas turėtų įsigalioti jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* dieną,

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

1 straipsnis

Įgyvendinimo reglamento (ES) Nr. 543/2011 136 straipsnyje minimos standartinės importo vertės yra nustatytos šio reglamento priede.

2 straipsnis

Šis reglamentas įsigalioja jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* dieną.

Šis reglamentas yra privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

Priimta Briuselyje 2012 m. kovo 6 d.

Komisijos vardu
Pirmininko pavedimu

José Manuel SILVA RODRÍGUEZ

Žemės ūkio ir kaimo plėtros generalinis direktorius

⁽¹⁾ OL L 299, 2007 11 16, p. 1.

⁽²⁾ OL L 157, 2011 6 15, p. 1.

PRIEDAS

Standartinės importo vertės, skirtos kai kurių vaisių ir daržovių įvežimo kainai nustatyti

(EUR/100 kg)

KN kodas	Trečiosios šalies kodas ⁽¹⁾	Standartinė importo vertė
0702 00 00	IL	76,4
	JO	78,3
	MA	69,1
	SN	207,5
	TN	85,7
	TR	93,8
	ZZ	101,8
0707 00 05	EG	158,2
	JO	204,2
	TR	155,2
	ZZ	172,5
0709 91 00	EG	76,0
	ZZ	76,0
0709 93 10	MA	54,2
	TR	134,6
	ZZ	94,4
0805 10 20	EG	53,8
	IL	68,5
	MA	52,0
	TN	52,8
	TR	68,6
	ZZ	59,1
0805 50 10	BR	43,7
	TR	56,0
	ZZ	49,9
0808 10 80	CA	124,8
	CL	96,3
	CN	105,4
	MK	31,8
	US	154,3
	ZZ	102,5
0808 30 90	AR	88,1
	CL	153,9
	CN	48,3
	US	99,0
	ZA	102,7
	ZZ	98,4

⁽¹⁾ Šalių nomenklatūra nustatyta Komisijos reglamentu (EB) Nr. 1833/2006 (OL L 354, 2006 12 14, p. 19). Kodas „ZZ“ atitinka „kitas šalis“.

SPRENDIMAI

KOMISIJOS SPRENDIMAS

2011 m. rugsėjo 20 d.

dėl priemonės C 35/10 (ex N 302/10), kurią planuoja įgyvendinti Danija nustatydamą internetinių lošimų mokesčius Danijos azartinių lošimų mokesčių įstatyme

(pranešta dokumentu Nr. C(2011) 6499)

(Tekstas autentiškas tik danų kalba)

(Tekstas svarbus EEE)

(2012/140/ES)

EUROPOS KOMISIJA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 108 straipsnio 2 dalies pirmąją pastraipą,

atsižvelgdama į Europos ekonominės erdvės susitarimą, ypač į jo 62 straipsnio 1 dalies a punktą,

pakvietusi suinteresuotąsias šalis pateikti pastabas pagal šias nuostatas ⁽¹⁾ ir atsižvelgdama į jų pastabas,

kadangi:

1. PROCEDŪRA

- (1) 2010 m. liepos 6 d. Danijos valdžios institucijos, siekdamos teisinio tikrumo, pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 108 straipsnio 3 dalį pranešė apie 2010 m. birželio 25 d. priimtą įstatymo dėl azartinių lošimų mokesčių L 203 (toliau – Azartinių lošimų mokesčių įstatymas) ⁽²⁾ pasiūlymą. 2010 m. rugpjūčio 11 d. ir 2010 m. rugsėjo 22 d. raštais Komisija paprašė pateikti daugiau informacijos. Prašomą informaciją Danijos valdžios institucijos pateikė 2010 m. spalio 20 d. raštu.
- (2) Komisija taip pat gavo du atskirus skundus dėl siūlomo Azartinių lošimų mokesčių įstatymo: vieną jų 2010 m. liepos 23 d. pateikė Danijos žaidimų automatų gamintojų asociacija (DAB), kitą 2010 m. rugpjūčio 6 d. – realių

lošimo namų (kazino) valdytojas „Royal Casino“. Abu skundai 2010 m. rugsėjo 23 d. perduoti Danijos valdžios institucijoms, kad jos galėtų pateikti savo pastabas. Danijos valdžios institucijos pastabas pateikė 2010 m. spalio 20 d. raštu.

- (3) 2010 m. lapkričio 10 d. Briuselyje įvyko susitikimas su Danijos valdžios institucijomis, kuriame aptartas jų pateiktas pranešimas ir abu minėti skundai. Tame susitikime Danijos valdžios institucijos pateikė pranešimą „Dėl valstybės pagalbos tyrimo kilusi dilema“, kuriame taip pat pareiškė ketinimą atidėti įstatymo, apie kurį buvo pranešta, įsigaliojimą, kol Komisija priims sprendimą ⁽³⁾.
- (4) 2010 m. gruodžio 14 d. Komisija pranešė Danijai apie savo sprendimą pradėti SESV 108 straipsnio 2 dalyje nustatytą procedūrą dėl priemonės, apie kurią buvo pranešta. Komisijos sprendimas pradėti procedūrą paskelbtas *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* ⁽⁴⁾. Komisija paprašė suinteresuotųjų šalių pateikti savo pastabas.
- (5) Danijos valdžios institucijos 2011 m. sausio 14 d. raštu pateikė savo pastabas dėl sprendimo pradėti procedūrą.
- (6) 2011 m. vasario 11–22 d. gautos septyniolikos suinteresuotųjų trečiųjų šalių pastabos ⁽⁵⁾. Danijai suteikta galimybė atsakyti į šias pastabas, kurios jai persiųstos 2011 m. kovo 16 d. Danija pateikė Komisijai savo pastabas 2011 m. balandžio 14 d. raštu.

⁽¹⁾ OL C 22, 2011 1 22, p. 9.

⁽²⁾ Įstatymas Nr. 698 dėl azartinių lošimų mokesčių (dan. *Lov om afgifter af spil*).

⁽³⁾ Iš pradžių priemonė, apie kurią pranešta, turėjo įsigalioti 2011 m. sausio 1 d., tačiau siekiant laikytis valstybės pagalbos taisyklių, Azartinių lošimų mokesčių įstatymo 1 dalies 35 straipsnyje numatyta, kad įstatymo įsigaliojimo datą nustatys mokesčių ministras.

⁽⁴⁾ Žr. 1 išnašą.

⁽⁵⁾ Žr. 5 skirsnį.

2. PRIEMONĖS APIBŪDINIMAS

- (7) Pradėjus pažeidimo tyrimo procedūrą ir 2007 m. kovo 23 d. nusiuntus pagrįstą nuomonę dėl sporto lažybų paslaugų laisvo judėjimo Danijoje kliūčių⁽⁶⁾, Danijos Vyriausybė nusprendė pakeisti lošimų ir lažybų paslaugas reglamentuojančius nacionalinės teisės aktus ir vietoj esamos monopolijos sukurti reguliuojamą iš dalies liberalizuotą monopoliją. Buvo manoma, kad esamą tvarką būtina liberalizuoti, *inter alia*, siekiant atitiktis ES teisės aktams, taip pat siekiant mažinti kitose jurisdikcijose įsisteigusių lošimų paslaugų teikėjų nelegaliai teikiamų internetinių lošimų paslaugų keliamą grėsmę.
- (8) Azartinių lošimų mokesčių įstatymas, apie kurį pranešta, įtrauktas į azartinių lošimų sektoriaus liberalizavimo įstatymų rinkinį⁽⁷⁾. Pagal Azartinių lošimų įstatymo 1 straipsnio nuostatas pastaruoju azartinių lošimų paslaugas reglamentuojančių įstatymų pakeitimu siekiama šių bendrųjų tikslų:
- riboti azartinių lošimų paslaugų vartojimą,
 - apsaugoti jaunimą ir kitus pažeidžiamus asmenis nuo su azartiniais lošimais susijusio išnaudojimo arba priklausomybės,
 - apsaugoti lošėjus užtikrinant azartinių lošimų tinkamumą, patikimumą ir skaidrumą, ir
 - užtikrinti viešąją tvarką ir neleisti naudoti azartinių lošimų nusikaltimams tikslams.
- (9) Azartinių lošimų įstatyme nustatyta, kad „jeigu šiame įstatyme arba kituose teisės aktuose nenumatyta kitaip, azartinių lošimų paslaugas teikti arba lošimus organizuoti leidžiama tik turint licenciją“. Be to, lošimų organizavimas ir paslaugos apmokestinami (Azartinių lošimų mokesčių įstatymo 1 straipsnis).
- (10) Azartinių lošimų įstatymo 5 straipsnyje pateikta azartinių lošimų apibrėžtis, apimanti šią veiklą: i) loterijas, ii) kombinacinius lošimus ir iii) lažybas.
- (11) Kombinaciniais lošimais vadinama „veikla, kurioje dalyvaujantis asmuo gali laimėti prizų, o jo tikimybė laimėti priklauso tiek nuo įgūdžių, tiek nuo atsitiktinumo“. Taigi kombinaciniais lošimais vadinami dažnai lošimo namuose (kazino) organizuojami lošimai, pavyzdžiui, ruletė, pokeris, „Baccarat“, „Black Jack“, taip pat grynųjų pinigų lošimų automatai.

- (12) Azartinių lošimų įstatymo 5 straipsnyje apibrėžti internetiniai lošimai – tai yra „azartinių lošimų paslaugos, kurias paslaugų teikėjas teikia lošėjui nuotolinio ryšio priemonėmis“. Tame pačiame straipsnyje apibrėžti realūs lošimai: tai „lošimai, kuriuose fiziškai dalyvauja lošėjas ir lošimų paslaugų teikėjas arba paslaugų teikėjo atstovas“. Lažybų paslaugos apibrėžtos kaip „veikla, kurioje dalyvaujantis asmuo gali laimėti prizų lažindamasis dėl būsimo įvykio arba to įvykio baigties.“
- (13) Pagal Azartinių lošimų mokesčių įstatymo 2–17 straipsnių nuostatas apmokestinami šie lošimai: i) loterijos, įskaitant klasių loterijas (angl. *class lotteries*) ir ne pelno tikslais rengiamas loterijas, ii) lažybos, įskaitant vietos lažybų fondus, iii) realūs lošimo namai, iv) internetiniai lošimo namai, v) grynųjų pinigų lošimų automatai, įrengti žaidimų automatų salonuose, užieigose, baruose ir kitur; vi) lošimai be statymų.
- (14) Azartinių lošimų mokesčių įstatyme nustatyti skirtingi lošimų internetiniuose ir realiuose lošimo namuose mokesčių tarifai.
- (15) Pagal Azartinių lošimų mokesčių įstatymo 10 straipsnį veiklos vykdytojai, turintys realių lošimo namų veiklos licenciją, moka bazinį 45 % mokesť nuo bendrųjų lošimo pajamų (BLP, tai yra visų statymų suma išskaičius laimėjimus), atėmus kasoje esančių žetonų vertę, ir papildomą 30 % mokesť nuo BLP (atėmus kasoje esančių žetonų vertę), kurių suma (apskaičiuojama kas mėnesį) viršija 4 mln. DKK⁽⁸⁾.
- (16) Pagal Azartinių lošimų mokesčių įstatymo 11 straipsnį veiklos vykdytojai, turintys internetinių lošimo namų veiklos licenciją, moka mokesť, kuris sudaro 20 % jų BLP.
- (17) Veiklos vykdytojai, turintys licenciją grynųjų pinigų lošimų automatams įrengti žaidimų automatų salonuose, užieigose, baruose ir kitur, moka mokesť, kuris sudaro 41 % BLP. Papildomas 30 % mokesť mokamas už lošimų automatų užieigose, baruose ir kitur, kai BLP viršija 30 000 DKK, taip pat už lošimų automatų žaidimų automatų salonuose, kai BLP viršija 250 000 DKK⁽⁹⁾.
- (18) Azartinių lošimų įstatyme nustatyti licencijų mokesčiai: kiekvienas veiklos vykdytojas, prašantis išduoti lažybų arba internetinių lošimo namų veiklos licenciją, turi sumokėti vienkartinį 250 000 DKK mokesť (350 000 DKK, jeigu prašoma tiek lažybų, tiek internetinių lošimo namų veiklos licencijos) ir kasmet mokėti licencijos mokesť, kuris priklauso nuo lošimų pajamų dydžio ir gali būti nuo 50 000 DKK iki 1 500 000 DKK.

⁽⁸⁾ 1 Danijos krona (DKK) ≈ 0,13 EUR.

⁽⁹⁾ Pagal Azartinių lošimų mokesčių įstatymo 12 straipsnį mokami šie papildomi mokesčiai: 3 000 DKK per mėnesį už kiekvieną lošimų automatą, kai automatų yra 1–50, ir 1 500 DKK per mėnesį už kiekvieną papildomą lošimų automatą, kai automatų skaičius viršija 50.

⁽⁶⁾ Pažeidimo tyrimo procedūra Nr. 2003/4365. Taip pat žr. IP/07/360.

⁽⁷⁾ Azartinių lošimų įstatymas (Nr. 848, 2010 m. liepos 1 d.); Loterijų ir žirgų bei šunų lenktynių pelno paskirstymo įstatymas (Nr. 696, 2010 m. birželio 25 d.); Įstatymas dėl „Danske Spil A/S“ įstatų (įstatymas Nr. 695, 2010 m. birželio 25 d.).

- (19) Azartinių lošimų akte nustatyta, kad internetinių lošimų paslaugų teikėjai turi būti įsisteigę Danijoje, o jei jie yra įsisteigę kitoje ES arba EEE valstybėje narėje – turėti patvirtintą atstovą Danijoje (27 straipsnis).

3. PROCEDŪROS PRADĖJIMO PRIEŽASTYS

- (20) Komisija dėl atitinkamos priemonės pradėjo SESV 108 straipsnio 2 dalyje nustatytą oficialią tyrimo procedūrą remdamasi tuo, kad ta priemonė gali būti valstybės pagalba pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį.
- (21) Visų pirma, Komisija manė, kad nagrinėjamą priemonę, remiantis Teismo praktika, galima laikyti atrankinio pobūdžio priemone. Komisija priminė, kad vertinant, ar kokia nors mokestinė priemonė yra atrankinė, ar ne, reikia ištirti, ar pagal tą priemonę tam tikroms įmonėms suteikiamas pranašumas prieš kitas įmones, kurios, vertinant pagal priemonės tikslus, yra panašioje teisinėje ir faktinėje padėtyje⁽¹⁰⁾.
- (22) Atsižvelgdama į internetinės ir realiose lošimo vietose vykdomos lošimų veiklos pobūdį, su abiejų rūšių lošimais siejamą socialinį potyrį ir vartotojų socialines bei ekonomines aplinkybes, Komisija suabejojo, ar internetinės ir realiose lošimo vietose vykdomos lošimų veiklos skirtumai yra pakankamai reikšmingi, kad šių dviejų rūšių lošimų veiklos nebūtų galima laikyti teisiškai ir faktiškai panašia ją apmokestinant pagal Azartinių lošimų mokesčių įstatymą.
- (23) Be to, tame procedūros etape Komisija manė, kad jeigu ši priemonė turėtų būti *prima facie* laikoma atrankine, tai Danijos valdžios institucijos neįrodė, kad ji gali būti pagrįsta mokesčių sistemos logika.
- (24) Danijos valdžios institucijos šiuo klausimu pažymėjo, jog internetinių lošimų mokesčio tarifas yra tokio dydžio, kad būtų galima tinkamai derinti Danijos azartinių lošimų įstatymų tikslų įgyvendinimą siekiant, viena vertus, apsaugoti lošėjus ir, kita vertus, gebėti atsispirti kitose valstybėse įsisteigusių internetinių lošimų paslaugų teikėjų, kuriems taikomi mažesni mokesčių tarifai, konkurencijai.
- (25) Be to, Komisija manė, kad Danijos valdžios institucijų nurodyti Azartinių lošimų įstatymo bendrieji tikslai (žr. 8 dalį) yra pernelyg bendro pobūdžio ir nesusiję su mokesčių sistema. Kadangi pagal nusistovėjusią teismo

praktiką tik pačios mokesčių sistemos vidaus tikslai yra priimtini, Komisijos nuomone, Danijos valdžios institucijos nepakankamai pagrindė savo teiginį, kad atrankinė mokestinė priemonė yra reikalinga, nes ji atitinka mokesčių sistemos logiką.

- (26) Be to, Komisija manė, kad įstatymu, apie kurį pranešta, suteikiama mokestinė nauda naudojant valstybinius išteklius, nes renkant minėtus mokesčius internetinių lošimų veiklos vykdytojai įgyja pranašumą – jiems taikomas kur kas mažesnis mokesčio tarifas. Be to, kadangi Danijos internetinių lošimų veiklos vykdytojams šia priemone suteikiamas atrankinis ekonominis pranašumas, priemonė gali paveikti prekybą vidaus rinkoje ir iškraipyti konkurenciją.
- (27) Galiausiai Komisija suabejojo, ar priemonei, apie kurią pranešta, gali būti taikoma kuri nors iš SESV 107 straipsnio 2–3 dalyse nustatytų išimčių.

4. DANIJOS VALDŽIOS INSTITUCIJŲ PASTABOS

- (28) Danijos valdžios institucijos 2011 m. sausio 14 d. raštu pateikė savo pastabas dėl Komisijos sprendimo pradėti procedūrą.
- Pastabos dėl internetinių ir realių lošimo namų panašumo
- (29) Danijos valdžios institucijos, remdamosi savo pranešime pateiktu internetinių ir realių lošimų faktinių ir ekonominių skirtumų sąrašu, toliau laikėsi nuomonės, kad internetinius ir realius lošimus reikėtų laikyti skirtingų rūšių veikla.
- (30) Danijos valdžios institucijų teigimu, tam tikriems elektroniniams lošimams realiuose lošimo namuose ir internetiniuose lošimo namuose naudojama skirtinga programinė įranga. Danijos valdžios institucijos tvirtino, kad skiriasi ne tik technologinės platformos ir tiekėjai, bet ir patys elektroniniai lošimai, nes realiuose lošimo namuose lošėjai fiziškai dalyvauja lošimų veikloje. Joje dalyvaudami lošėjai patiria įvairių išlaidų (pavyzdžiui, mokėdami už naudojimąsi transporto priemonėmis, už įėjimą į lošimo namus ar rūbinės paslaugas, taip pat maistą ir gėrimus), kurių nepatiria lošdami internete.
- (31) Danijos valdžios institucijų nuomone, internetinių ir realių lošimų skirtingumą patvirtina tai, kad kai kuriose valstybėse narėse internetiniai lošimai yra uždrausti, tačiau realių lošimų paslaugas teikti leidžiama.

⁽¹⁰⁾ Žr. sprendimo pradėti procedūrą 73 ir tolesnius punktus.

- (32) Be to, Danijos valdžios institucijų teigimu, Komisija neatsižvelgė į savo 2006 m. atlikto Lošimų paslaugų Europos Sąjungos vidaus rinkoje tyrimo ⁽¹¹⁾ išvadą, pagal kurias internetinius ir realius lošimo namus reikėtų priskirti atskiroms rinkoms.
- (33) Danijos valdžios institucijos taip pat pabrėžė, kad Komisija daugiausia vertino realius lošimo namus ir neatsižvelgė į lošimo automatus (t. y. lošimo automatus, kurie nėra ruletė, „Black Jack“, pokeris ar kt.) realiose užieigose, baruose ir kitose vietose, taip pat žaidimų automatų salonuose ir lošimo namuose.
- Pastabos dėl prima facie atrankinės priemonės pagrindimo mokesčių sistemos logika
- (34) Danijos valdžios institucijos dėl priemonių pagrindimo mokesčių sistemos logika pažymėjo, kad Komisija galėjo klaidingai suprasti priemonės, apie kurią pranešta, tikslą. Šia priemone nesiekama užtikrinti Danijos azartinių lošimų sektoriaus tarptautinio konkurencingumo – ja siekiama keturių įstatymuose nustatytų tikslų (riboti azartinių lošimų paslaugų vartojimą; apsaugoti jaunimą ir kitus pažeidžiamus asmenis nuo su azartiniais lošimais susijusio išnaudojimo arba priklausomybės; apsaugoti lošėjus užtikrinant lošimų sąžiningumą, atsakomybę ir skaidrumą; užtikrinti viešąją tvarką ir neleisti naudoti azartinių lošimų nusikalstamiems tikslams).
- (35) Danijos valdžios institucijos dėl skirtingų internetiniams ir realiems lošimams taikomų mokesčių tarifų paaiškino, kad joms tenka spręsti teisinę ir reguliavimo dilemą: viena vertus, nebegalima tęsti dabartinės monopolinės veiklos ir atidėti internetinių lošimų rinkos liberalizavimo, kita vertus, vienodas internetinių ir realių lošimų veiklos apmokestinimas trukdytų pasiekti Vyriausybės politikos tikslus šioje srityje.
- (36) Visų pirma, Danijos valdžios institucijų teigimu, vienodai apmokestinus visų rūšių lošimų veiklą būtų nenuosekliai priimami sprendimai nepaisant taikomo apmokestinimo modelio. Pasirinktas modelis, pagal kurį visų rūšių veikla būtų apmokestinama vienodu mažesniu 20 % tarifu, būtų didelė paskata realiems lošimo namams, o tai prieštarautų bendriesiems vartotojų apsaugos interesams.
- (37) Pasirinkus priešingą modelį, pagal kurį visų rūšių lošimų veikla būtų apmokestinama vienodu didesniu tarifu, kuris taikomas realiems lošimams, internetinių lošimų veiklos vykdytojai būtų atgrasyti nuo ketinimų gauti licenciją tokioms paslaugoms teikti Danijoje, taigi įstatyme nustatyti liberalizavimo tikslai nebūtų pasiekti. Taip pat būtų pažeisti bendrieji vartotojų apsaugos interesai, nes internetinių lošimų nebūtų įmanoma veiksmingai kontroliuoti.
- (38) Danijos valdžios institucijos, siekdamos pateisinti savo poziciją, Danijos Parlamento politinių partijų vadovams įteikė Mokesčių ministerijos 2010 m. kovo 6 d. memorandumą dėl būsimos apmokestinimo dydžio ⁽¹²⁾. Memorandume pažymima, kad dabartinę skirtingo apmokestinimo tvarką reikėtų laikyti pastangomis derinti skirtingus tikslus: viena vertus, užtikrinti įstatymo vykdymą, kita vertus, padidinti mokesčių pajamas ir riboti azartinių lošimų paslaugų vartojimą.
- (39) Danijos valdžios institucijų nuomone, svarstant šį klausimą taip pat reikėtų atsižvelgti į tarptautinę konkurenciją ir į pasaulinį internetinių lošimų sektoriaus pobūdį. Danijos valdžios institucijos rėmėsi Lošimų paslaugų Europos Sąjungos vidaus rinkoje tyrimu, kuriame pažymima, kad valstybės rinkoje tiekėjų vykdomos veiklos išlaidos neturėtų būti didesnės nei veiklos užsienyje išlaidos siekiant, kad lošimų veikla toje pačioje jurisdikcijoje tiek vartotojams, tiek tiekėjams būtų patrauklesnė negu atitinkama veikla užsienyje ⁽¹³⁾.
- (40) Be to, Danijos valdžios institucijų teigimu, Teisingumo Teismo sprendimu *Salzgitter* nustatytas principas, kuriuo remiantis Komisija, nustatydamas, ar priemonė, apie kurią pranešta, yra valstybės pagalba, neturėtų lyginti mokesčių, apie kuriuos pranešta, su kitose valstybėse narėse nustatytais mokesčiais ⁽¹⁴⁾, netaikomas įstatymui, apie kurį pranešta, nes realių ir internetinių lošimų veikla skirtingai

⁽¹¹⁾ Šveicarijos lyginamosios teisės instituto Lošimų paslaugų ES vidaus rinkoje tyrimo galutinė ataskaita, Europos Komisija, 2006 m. (http://ec.europa.eu/internal_market/services/docs/gambling/study1_en.pdf).

⁽¹²⁾ Šio memorandumo vertimas į anglų kalbą pateiktas Danijos valdžios institucijų 2011 m. sausio 14 d. pastabų dėl sprendimo pradėti procedūrą B priede. Memorandumas danų kalba pateiktas Danijos valdžios institucijų 2010 m. liepos 6 d. pranešimo 20 priede.

⁽¹³⁾ Šveicarijos lyginamosios teisės instituto Lošimų paslaugų Europos Sąjungos vidaus rinkoje tyrimas, Europos Komisija, 2006 m., 7 skyrius, p. 1402.

⁽¹⁴⁾ 2004 m. liepos 1 d. Sprendimo *Salzgitter* prieš Europos Bendrijų Komisiją, T-308/00, Rink. p. II-1933, 81 punktą. Šiame punkte rašoma: „Todėl siekiant išsiaiškinti, kas yra nauda su valstybės pagalbos sąvoka susijusios Teismo praktikos prasme, būtina nustatyti atskaitos tašką, kurio atžvilgiu ši nauda gali būti lygintina. Šiuo atveju, apibrėžus „įprastą“ mokesčių našą minėtos Teismo praktikos prasme, visose valstybėse narėse ar tik kai kuriose jų, taikomų mokesčių taisyklių lyginamoji analizė neišvengiamai iškraipytų nuostatų dėl valstybės pagalbos kontrolės paskirtį bei veikimą. Iš tikrųjų, nesant Bendrijos lygiu suderintų valstybių narių mokesčių teisės aktų, ši analizė iš esmės reikštų, kad būtų lyginamos skirtingos faktinės ir teisinės situacijos, atsiradusios dėl valstybių narių įstatymų ar teisės aktų skirtumų. Be to, šioje byloje ieškovės pateikti duomenys parodo tarp valstybių narių egzistuojančius skirtumus, ypač investicinio turto apmokestinimo pagrindo ir mokesčių tarifų atžvilgiu.“ Taip pat žr. Komisijos sprendimo C2/09 *MoRaKG*: kapitalo investicijų sąlygos (OL C 60, 2009 3 14, p. 9) 25 punktą.

apmokestinama tik dėl mokesčių sistemos vidinių priežasčių. Danijos Vyriausybė neatsižvelgė į kitų valstybių narių mokesčių tarifus, kad padidintų Danijos azartinių lošimų sektoriaus konkurencingumą, ji tik siekė išlaikyti tinkamą keturių politikos tikslų, nustatytų įstatyme, apie kurį pranešta, pusiausvyrą.

- (41) Be to, Danijos valdžios institucijų teigimu, Komisija klaidingai aiškino Teismo sprendimą *Salzgitter* byloje, nes ji juo remdamasi siekė ne įvertinti priemonės, apie kurią pranešta, atrankinį pobūdį, o ištirti, ar atrankinę priemonę, apie kurią pranešta, galima laikyti pateisinama.
- (42) Dėl minėtų priežasčių Danijos valdžios institucijos mano, kad jeigu mokesstinė priemonė, apie kurią pranešta, būtų nustatyta kaip atrankinė, ją reikėtų laikyti pateisinama pagal mokesčių sistemos logiką.

5. TREČIŲJŲ ŠALIŲ PASTABOS

- (43) Komisijai savo pastabas pateikė septyniolika suinteresuotųjų trečiųjų šalių, įskaitant skundų pateikėjus: septynios asociacijos⁽¹⁵⁾, septynios įmonės⁽¹⁶⁾ ir trys valstybės narės⁽¹⁷⁾.

Danijos valdžios institucijų pozicijai pritariančių trečiųjų šalių pastabos

- (44) Kai kurios suinteresuotosios šalys, svarstydamos priemonės atrankinį pobūdį, pažymi, kad internetinių ir realių lošimo namų teisinė ir faktinė padėtis nėra panaši, nes šios įmonės dalyvauja atskirose rinkose, tad mokesstinė priemonė neprieštarauja bendrajai mokesčių sistemai. Todėl šios mokesstinės priemonės nereikėtų laikyti atrankine.
- (45) Suinteresuotosios trečiosios šalys šią poziciją pagrindžia ir tuo, kad realiuose ir internetiniuose lošimo namuose siūlomi iš esmės skirtingi produktai. Realų lošimo namų

veikloje yra svarbus lankytojų socialinis potyris: kitaip negu lošiant internete, realiuose lošimo namuose neatsiėjama lošimo veiklos dalis yra pokalbiai, dalyvių išvaizda ir reali aplinka. Be to, lošimus realiuose lošimo namuose reikėtų laikyti tik viena iš daugelio įvairių pramogų – lankytojai taip pat naudojasi restoranų, barų, konferencijų centrų ir viešbučių paslaugomis.

- (46) Be to, pasak tų pačių suinteresuotųjų šalių, internetiniuose ir realiuose lošimuose dalyvaujantys lošėjai patiria nevienodai didelę priklausomybės riziką. Šią poziciją galima pagrįsti Europos Sąjungos Teisingumo Teismo praktika: „azartinių lošimų siūlymo internetu požymiai taip pat gali būti kitokio pobūdžio ir didesnis pavojaus šaltinis, <...> kalbant apie vartotojų <...> apsaugą“⁽¹⁸⁾. Taip pat remiamasi *Institut National de la Santé et de la Recherche Médicale*⁽¹⁹⁾ paskelbtu azartinių lošimų tyrimu, kuriame nustatyta, kad priklausomybės nuo internetinių lošimų rizika yra didelė, todėl į ją būtina atsižvelgti reguliuojant internetinių lošimų rinką.

- (47) Kai kurios suinteresuotosios šalys taip pat teigė, kad azartinių lošimų rinka nėra vientisa – joje naudojamos skirtingais platinimo kanalais, kuriais remiantis reikėtų nustatyti atitinkamas atskiras rinkas. Suinteresuotosios šalys rėmėsi Prancūzijos konkurencijos institucijos 2011 m. sausio 20 d. pateikta nuomone, kad internetinius lošimus galima skirti nuo lošimų klubuose arba prekybos vietose⁽²⁰⁾.

- (48) Be to, kai kurios suinteresuotosios šalys pažymėjo, kad realių lošimų veiklos vykdytojai, veikiantys apibrėžtoje geografinėje teritorijoje, patiria ribotą konkurencinį spaudimą, o internetinių lošimų veiklos vykdytojai, priešingai, patiria labai didelę konkurenciją savo veiklos srityje. Visų pirma, kadangi realiuose lošimo namuose siūlomi lošimų produktai yra susieti su konkrečia fizine vieta, klientai turi patys atvykti į lošimo vietą (pavyzdžiui, Danijoje realiams lošimo namams leidžiama veikti tik šešiose vietose), kita vertus, lošėjai internete gali dalyvauti labai įvairiuose skirtingų tarptautinių lošimų veiklos vykdytojų organizuojamuose lošimuose. Didelę internetinių lošimo namų konkurenciją dar labiau didina specializuotos interneto svetainės, kuriose lyginamos įvairių internetinių lošimų paslaugų teikėjų paslaugos, ir daugybė tinklaraščių bei forumų, kuriuose lošėjai gali lyginti internetinių lošimų veiklos vykdytojų produktus, kainas ir paslaugas.

⁽¹⁵⁾ Europos azartinių lošimų ir lažybų rengėjų asociacija (EGBA), Nuotolinių azartinių lošimų rengėjų asociacija (RGA), *Automatenverband*, *Eupportunity*, *Van Speelautomaten*, Danijos prekybos rūmai ir Europos kazino asociacija (ECA).

⁽¹⁶⁾ *PokerStars*, *Betfair*, *Club Hotel Casino Loutraki*, *Royal Casino* (kartu su DAB), *BWin*, *Compu-Game*, devyni Graikijos kazino (*Club Hotel Casino Loutraki*, *Regency Casino Parnes*, *Regency Casino Thessaloniki*, *Casino Xanthi* (*Vivere Entertainment S.A.*), *Casino Rio* (*Theros International gaming INC.*), *Casino Corfu* (*Greek Casino Corfu*), *Casino Rodos*, *Porto Carras Grand Resort 20* ir *Casino Syrou*).

⁽¹⁷⁾ Estija, Prancūzija ir Ispanija.

⁽¹⁸⁾ 2010 m. rugsėjo 8 d. Sprendimo *Carmen MEDIA Group*, C-46/08, dar nepaskelbto Rinkinyje, 103 punktą.

⁽¹⁹⁾ *Institut National de la Santé et de la Recherche Médicale*, *Jeux de hasard et d'argent – Contextes et addictions*, 2008 m. liepos mėn. (<http://lesrapports.ladocumentationfrancaise.fr/BRP/084000697/0000.pdf>).

⁽²⁰⁾ *Autorité de la Concurrence Française*, *Avis 11-A-02*, 2011 m. sausio 20 d.

- (49) Šios suinteresuotosios šalys taip pat pažymi, kad iš internetinių lošimų uždirbamas pelnas yra kur kas mažesnis negu realių lošimų pelnas, nes internetinių lošimų veiklos vykdytojai patiria labai didelę konkurenciją, kurios nepatiria realūs lošimo namai. Todėl internetinių lošimo namų pelno dydžio santykis su išmokamais laimėjimais, t. y. statomų sumų dalimi, kuri grąžinama klientams, būtų kur kas menkesnis. Be to, realiuose lošimo namuose (lošimo namų viešbučiuose, baruose arba restoranuose) galima siūlyti kitų papildomų produktų ir taip gauti papildomų pajamų, kurių neįmanoma uždirbti internete. Todėl kadangi realių lošimų veiklos vykdytojų pelnas gali būti didesnis negu internetinių lošimų veiklos vykdytojų, skirtingi mokesčių tarifai grindžiami „finansinio pajėgumo mokėti“ principu. Pagal šį principą tie veiklos vykdytojai, kurie gali pakelti didesnę mokesčių naštą, moka didesnius mokesčius.
- (50) Be minėtų argumentų, kai kurios suinteresuotosios šalys pridūrė, jog net ir pripažinus, kad Danijos priemonė yra atrankinė, tokios atrankos kriterijai būtų pateisinami dėl mokesčių sistemos pobūdžio ir bendrosios struktūros. Skirtingais mokesčių tarifais Danijoje buvo siekiama užtikrinti, kad internetinių lošimų veiklos vykdytojai siektų gauti veiklos licenciją Danijoje, taigi ateityje mokėtų mokesčius į Danijos biudžetą, ir kad būtų pasiekti Danijos azartinių lošimų įstatymuose nustatyti vartotojų apsaugos tikslai.
- (51) Kai kurios suinteresuotosios šalys svarstydamos šį klausimą rėmėsi 1998 m. Komisijos pranešimu dėl valstybės pagalbos taisyklių taikymo su tiesioginiu verslo apmokestinimu susijusioms priemonėms⁽²¹⁾, kuriame teigiama, kad pagrindinė mokesčių sistemos užduotis yra surinkti pajamas valstybės išlaidoms finansuoti. Remdamosi šiuo teiginiu, suinteresuotosios šalys mano, kad tikslas gauti kuo daugiau mokesčių pajamų iš Danijos gyventojams teikiamų internetinių lošimų paslaugų nebūtų pasiektas, jeigu mokesčio tarifas būtų didesnis už įstatyme, apie kurį pranešta, nustatytą internetinių lošimų mokesčio tarifą.
- Danijos valdžios institucijų pozicijai prieštaraujančių trečiųjų šalių pastabos
- (52) Priešingai minėtiems argumentams, kitos trečiosios šalys – daugiausia realių lošimų veiklos vykdytojai – pateikė Danijos valdžios institucijų pozicijai prieštaraujančių pastabų.
- (53) Šios suinteresuotosios šalys iš esmės teigė, kad apmokestinimo tvarką Danijoje reikėtų laikyti atrankine, nes pagal ją skirtingai apmokestinamos dvi įmonių grupės, kurios, vertinant pagal atitinkamos priemonės tikslus, yra panašioje teisinėje ir faktinėje padėtyje. Suinteresuotosios šalys tvirtina, kad internetiniai ir realūs lošimo namai vykdydami savo veiklą tarpusavyje konkuruoja vienoje rinkoje, todėl jų padėtis yra panaši.
- (54) Šią poziciją suinteresuotosios šalys grindžia tuo, kad internetiniuose ir realiuose lošimo namuose siūlomi tie patys lošimai. Įvairiuose lošimo namuose galioja vienodos taisyklės, o bendravimas su krupjė arba kitais lošėjais internetu yra panašus į tikrą bendravimą realiuose lošimo namuose. Internetinėse ir realiose lošimo vietose naudojami vienodi realių lošimų automatų gamintojų kuriami lošimo modeliai. Todėl lošimai internetiniuose ir realiuose lošimo namuose techniniu požiūriu yra vienodi, nes vienodi jų technologiniai pagrindai, apibūdinimai, funkcijos, formos ir parametrai.
- (55) Be to, suinteresuotosios šalys tvirtina, kad internetinių ir realių lošimo namų paslaugomis naudojasi daugiausia tie patys vartotojai. Todėl vartotojų klausimas neturėtų būti svarus argumentas siekiant atskirti internetinius lošimus nuo realių lošimų.
- (56) Kai kurios suinteresuotosios šalys manė, kad internetinių ir realių lošimų nereikėtų laikyti skirtinga veikla – pasak jų, tai yra tiesiog skirtingi lošimų pasiūlos lošėjams būdai.
- (57) Minėtus argumentus pateikusios suinteresuotosios šalys taip pat mano, kad dabartinę azartinių lošimų rinką reikėtų laikyti viena rinka, kurioje vyksta dideli pokyčiai, t. y. daug lošėjų vietoj realių renkasi internetinius lošimo namus. Šių naujų pokyčių priežastys gali būti įvairios: be kita ko, tolesnė naudojimosi internetu plėtotė, mažos internetinių lošimo namų veiklos sąnaudos visais lygmenimis (mažos patalpų ir įrenginių eksploatavimo, personalo ir nustatytosios išlaidos) ir tai, kad nuolat tobulėjančios naujosios technologijos lošėjai internetiniuose lošimo namuose gali be apribojimų lošti visą parą, fiziškai būdami bet kurioje vietoje.
- (58) Suinteresuotosios šalys prognozuoja, kad realių ir internetinių lošimų paslaugų rinkos dalys ateityje toliau keisis dėl sparčios technologinės pažangos, verslo iniciatyvų ir e. prekybos būdingos rinkos skverbties, dėl kurios šis lošimų sektorius yra itin dinamiškas ir pažangus. Šiuo klausimu suinteresuotosios šalys taip pat rėmėsi generalinio advokato Bot išvada, pateikta byloje *Liga Portuguesa de Futebol Profissional* (22), kad dėl naujųjų komunikacijos priemonių poveikio azartiniai lošimai ir lošimai iš pinigų, kurie anksčiau buvo leidžiami tik tam skirtose patalpose, dabar yra prieinami bet kokių metu ir bet kokiaje vietoje dėl naujųjų technologijų, tokių kaip telefonai, interaktyvioji televizija ir internetas, pažangos.

(21) Komisijos pranešimo dėl valstybės pagalbos taisyklių taikymo su tiesioginiu verslo apmokestinimu susijusioms priemonėms (OL C 384, 1998 12 10) 26 punktas.

(22) Generalinio advokato Bot išvados (2008 m. spalio 14 d.) byloje *Liga Portuguesa de Futebol Profissional*, C-42/07, [2009] Rink. p. I-10447, 41 ir tolesni punktai.

(59) Taip pat remiamasi Komisijos 2006 m. lošimų paslaugų vidaus rinkoje tyrimu⁽²³⁾. Remiantis šiuo tyrimu, „ateityje lošimo namų veikla bus vis dažniau organizuojama naudojant serverius, nes lošimų automatuose vis dažniau naudojama parsisiunčiama lošimų programinė įranga“⁽²⁴⁾. Dėl šių pokyčių būtų kuriamos naujos mišraus pobūdžio lošimo vietos.

(60) Remdamosi minėtu argumentu suinteresuotosios šalys daro išvadą, kad nagrinėjama priemonė yra atrankinė, nes internetiniai ir realūs lošimo namai vykdydami savo veiklą yra panašioje teisinėje ir faktinėje padėtyje. Be to, tokios atrankos negalima pagrįsti mokesčių sistemos logika. Suinteresuotosios šalys taip pat mano, kad nustatytas didesnis mokesčio tarifas neatgrasytų internetinių lošimų paslaugų teikėjų nuo ketinimo gauti licenciją Danijoje.

(61) Be to, Danija nepagrįstai remiasi kitų valstybių narių nacionalinėmis mokesčių sistemomis siekdama pagrįsti poreikį pritraukti internetinių lošimo namų paslaugų teikėjus, kadangi remiantis nusistovėjusia Teismo praktika bet koks pagrindimas turėtų būti susijęs tik su nacionaline mokesčių sistema⁽²⁵⁾. Be to, teismai ne kartą atmetė Danijos valdžios institucijų argumentą, kad tam tikroms įmonėms būtina sumažinti mokesčio tarifą siekiant didinti rinkos konkurencingumą.

6. DANIJOS PATEIKTOS PASTABOS DĖL TREČIŲJŲ ŠALIŲ PASTABŲ

(62) Danijos valdžios institucijos toliau laikosi nuomonės, kad priemonė, apie kurią pranešta, nėra atrankinė ir nėra valstybės pagalba, ir pažymi, jog visos pastabų pateikusių valstybių narių Vyriausybės pritaria jų pozicijai, kad internetinius lošimo namus reguliavimo sumetimais reikia skirti nuo realių lošimo namų.

(63) Jos taip pat pažymi, kad atitinkamos rinkos pagal SESV 101 ir 102 straipsnius nustatymo metodika yra skirta privačioms įmonėms ir pagrįsta produkto pakeičiamumo (tiek paklausos, tiek pasiūlos požiūriu) vertinimu, todėl ji neturėtų būti taikoma vertinant valstybės pagalbą. Taikant šią metodiką būtų viršytos valstybės pagalbos taisyklės, šiuo metu taikomos valstybių narių savarankiškomis mokesčių rinkimo sistemomis.

(64) Danijos valdžios institucijų nuomone, internetinius lošimus reikėtų skirti nuo realių lošimų. Šiuo klausimu jos taip pat remiasi Komisijos priimta pozicija dėl susijungimų procedūrų, pagal kurią lošimų automatai (kaupiamojo fondo „jackpot“ automatai, žetonų automatai ir

grynųjų pinigų lošimų automatai arba žaidimai su prizais sudaro atskirą produktų rinką⁽²⁶⁾. Danijos valdžios institucijos, be kita ko, remiasi Prancūzijos konkurencijos institucijos priimtu sprendimu, pagal kurį realus pokeris ir internetinis pokeris nepriskiriami tai pačiai rinkai, nes lošiant realų pokerį reikalinga lošėjo savikontrolė ir kitų lošėjų stebėjimas, dažnai patiriama daugiau išlaidų, be to, lošimas vyksta konkrečioje geografinėje vietoje⁽²⁷⁾. Danijos valdžios institucijos taip pat remiasi Jungtinės Karalystės sąžiningos prekybos biuro sprendimu dėl susijungimų, kuriame licencijuoti lažybų punktai skiriami nuo lažybų telefonu arba internetu⁽²⁸⁾.

(65) Dėl produktų rinkų skirtumų Danijos valdžios institucijos pažymi, kad daugelio pastabas pateikusių trečiųjų šalių teigimu, lošimo namuose teikiamos papildomos (ir kur kas brangesnės) paslaugos. Vertindamos lošimų socialinį aspektą Danijos valdžios institucijos toliau laikėsi nuomonės, kad nuotoliniu būdu ir realiose lošimo vietose lošiantys asmenys yra skirtingų rūšių vartotojai; tai taip pat nustatyta Komisijos 2011 m. kovo mėn. žaliojoje knygoje dėl internetinių lošimų vidaus rinkoje, kurioje pažymima, kad lošėjai internete, atrodo, skiriasi nuo įprastų lošimo namų arba lažybų punktų klientų⁽²⁹⁾.

(66) Danijos valdžios institucijos taip pat pakartoja, kad internetinių lošimų veiklos vykdytojų išmokamų laimėjimų santykis yra kur kas didesnis, nes veiklos sąnaudos mažesnės. Be to, Danijos valdžios institucijos pažymi, kad skiriasi internetinių ir realių lošimo namų programinės įrangos techninės ypatybės, licencijų išdavimo taisyklės ir realių lošimo namų vyraujanti padėtis vietos rinkoje.

(67) Danijos valdžios institucijos taip pat prieštarauja kai kurių suinteresuotųjų šalių pateiktam generalinio advokato Bot išvados *Liga Portuguesa* byloje aiškinimui. Jos pažymi, kad ši išvada, padaryta dėl laisvės teikti paslaugas, patvirtina mintį, kad nuotolinių ir realių lošimų veiklos vykdytojų teisinę ir faktinę padėtį reikėtų laikyti skirtinga.

(68) Tačiau Danijos valdžios institucijos pripažįsta, kad kai kurių rūšių internetinių lošimų paslaugos, pavyzdžiui, lažybų paslaugos, galėtų būti tiesiog kitokia prekybos forma.

⁽²³⁾ Šveicarijos lyginamosios teisės instituto Lošimų paslaugų Europos Sąjungos vidaus rinkoje tyrimas, Europos Komisija, 2006 m.

⁽²⁴⁾ Ten pat, 1403 p.

⁽²⁵⁾ 2004 m. liepos 1 d. Sprendimo *Salzgitter AG prieš Europos Bendrijų Komisiją*, T-308/00, Rink. p. II-1933, 81 punktas.

⁽²⁶⁾ 2003 m. kovo 14 d. Komisijos sprendimo COMP/M.3109, *Candover/Cinven/Gala*, 16 punktas.

⁽²⁷⁾ *Autorité de la Concurrence Avis n° 11-A-02 du 20 janvier 2011 relatif au secteur des jeux d'argent et de hasard en ligne*.

⁽²⁸⁾ Sąžiningos prekybos biuro 2005 m. rugpjūčio 15 d. sprendimas ME/1716-05 dėl *William Hill* vykdomo *Stanley Plc.* licencijuotų lažybų punktų įsigijimo.

⁽²⁹⁾ Europos Komisijos žalioji knyga „Internetiniai lošimai vidaus rinkoje“, COM(2011) 128 galutinis, p. 3.

- (69) Svarstydamos įstatymo, apie kurį pranešta, tikslus, Danijos valdžios institucijos atmeta kai kurių suinteresuotųjų šalių argumentą, kad įstatymu, apie kurį pranešta, siekiama pritraukti užsienio lošimų paslaugų teikėjus. Pasak Danijos valdžios institucijų, Azartinių lošimų įstatyme nurodyti tikrieji Vyriausybės tikslai. Be to, naujojo įstatymo bendrasis tikslas – gauti pajamų iš lošimų, kaip ir bet kurioje kitoje panašioje valstybės biudžeto finansavimo sistemoje – nesikeičia.
- (70) Danijos valdžios institucijos taip pat pritaria kai kurių suinteresuotųjų šalių nuomonei, kad apmokestinamojo asmens gebėjimas mokėti gali būti tinkamas pagrindimas. Šiuo atžvilgiu internetinių lošimų veiklos vykdytojų finansinis pajėgumas iš tiesų būtų kur kas mažesnis.
- (71) Danijos valdžios institucijos galiausiai pažymi, kad nuotolinių lošimų apmokestinimo sistema siekiama užtikrinti, kad būtų gaunama kuo daugiau pajamų. Todėl mažesnis internetinių lošimų mokesčio tarifas atitiktų poreikį derinti keturis įstatyme, apie kurį pranešta, nustatytus tikslus su poreikiu gauti kuo daugiau mokesčių pajamų.

7. PRIEMONĖS VERTINIMAS

7.1. Valstybės pagalba pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį

- (72) Pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį valstybės narės arba iš jos valstybinių išteklių bet kokia forma suteikta pagalba, kuri, palaikydama tam tikras įmones arba tam tikrų prekių gamybą, iškraipo konkurenciją arba gali ją iškraipyti, yra nesuderinama su bendrąja rinka, kai ji daro įtaką valstybių narių tarpusavio prekybai.
- 7.1.1. Valstybiniai ištekliai
- (73) SESV 107 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad pagalbos priemonė turi būti taikoma valstybės arba jai naudojami valstybiniai ištekliai. Mokesčių pajamų netekimas prilygsta valstybinių išteklių naudojimui patiriant biudžeto išlaidų.
- (74) Nagrinėjamu atveju nė viena šalis – nei Danijos valdžios institucijos, nei skundų pateikėjai, nei trečiosios šalys – neprieštaravo teiginiui, kad valstybiniai ištekliai yra naudojami.
- (75) Nustatydamos internetinių lošimų veiklos vykdytojams palyginti mažą mokesčio tarifą (20 % BLP⁽³⁰⁾) Danijos valdžios institucijos atsisako pajamų, kurios yra valstybiniai ištekliai. Dėl to Komisija mano, kad dėl nagrinėjamos priemonės prarandami valstybiniai ištekliai, taigi ji taikoma naudojant valstybinius išteklius.

7.1.2. Pranašumas

- (76) Priemonė taip pat turi teikti finansinės naudos pagalbą gavėjui. „Naudos“ sąvoka apima ne tik pozityvią naudą, bet ir priemones, kuriomis įvairiais būdais mažinami įprasti iš įmonės biudžeto mokami mokesčiai⁽³¹⁾.
- (77) Šiuo atveju nė viena šalis – nei Danijos valdžios institucijos, nei skundų pateikėjai, nei trečiosios šalys – neprieštaravo teiginiui, kad nagrinėjama priemonė pagalbą gavėjui suteikiamas pranašumas.
- (78) Pagal Azartinių lošimų mokesčių įstatymą internetinių lošimų įmonės turi mokėti mokesťį, kuris sudaro 20 % jų BLP. Šis mokesčio tarifas yra kur kas mažesnis negu realių lošimų veiklos vykdytojams taikomas tarifas. Taip internetinių lošimų įmonės įgyja pranašumą – jų mokesčių našta yra mažesnė. Iš to sprendžiama, kad internetinių lošimų paslaugas teikiančioms įmonėms nagrinėjama priemonė suteikiamas pranašumas.

7.1.3. Konkurencijos iškraipymas ir poveikis prekybai

- (79) Pagal SESV 107 straipsnio 1 dalies nuostatas priemonė turi daryti poveikį ES vidaus prekybai ir iškraipyti (arba gebėti iškraipyti) konkurenciją. Nagrinėjamu atveju Danijoje įsisteigę internetinių lošimų paslaugų teikėjai patirs konkurenciją ir dalyvaus Bendrijos vidaus prekyboje. Todėl Azartinių lošimų mokesčių įstatymas, kuriuo nustatomas lengvatinis internetinių lošimų paslaugas teikiančių Danijos įmonių apmokestinimas, tikrai daro poveikį Bendrijos vidaus prekybai ir iškraipo arba gali iškraipyti konkurenciją.

7.1.4. Atrankinis priemonės pobūdis

- (80) Priemonė laikoma valstybės pagalba pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį, jeigu nustatoma, kad ji yra atrankinė, nes ja palaikomos tam tikros įmonės arba tam tikrų prekių gamyba.
- (81) Remiantis atrankinių priemonių aiškinimu nusistovėjusioje teismo praktikoje, priemonė yra atrankinė, jeigu ja „iš dalies siekiama atleisti tas įmones nuo finansinių sąnaudų, kurių jos patirtų įprastai taikant bendrąją įstatymuose nustatytą privalomų įmokų sistemą“⁽³²⁾. Todėl priemonė yra atrankinė, jeigu ja nukrypstama nuo

⁽³¹⁾ 1961 m. vasario 23 d. Sprendimo *De Gezamenlijke Steenkolenmijnen in Limburg prieš Europos anglių ir plieno bendrijos Aukščiausiąją valdžios instituciją*, 30/59, Rink. p. 3, 19 punktą.

⁽³²⁾ 1974 m. liepos 2 d. Sprendimo *Italijos Respublika prieš Europos Bendrijų Komisiją*, 173/73, Rink. p. 709, santrauka Nr. 3.

⁽³⁰⁾ Žr. 15 ir 16 punktus.

bendrosios mokesčių sistemos taikymo. Remiantis Teismo praktika, reikia įvertinti, ar atitinkama priemonė kai kurioms įmonėms suteikiamas pranašumas prieš kitas įmones, kurios, vertinant pagal priemonės tikslus, yra panašioje teisinėje ir faktinėje padėtyje⁽³³⁾.

- (82) Remiantis Teismo praktika, jeigu manoma, kad taikant tam tikrą priemonę nukrypstama nuo bendrosios mokesčių sistemos, tą priemonę būtina iširti ir nustatyti, ar nukrypimas atsiranda dėl mokesčių sistemos, kuriai skirta ta priemonė, pobūdžio ar bendrosios struktūros⁽³⁴⁾. Kitaip tariant, reikia atsakyti į klausimą, ar atitinkamą priemonę, kuri *prima facie* laikoma atrankine, galima pateisinti mokesčių sistemos logika⁽³⁵⁾.

Bazinė sistema

- (83) Nagrinėjamu atveju bazinė sistema reikėtų laikyti Danijos lošimų veiklos apmokestinimo sistemą. Azartinių lošimų mokesčių įstatymu siekiama reguliuoti visos Danijoje vykdomos arba organizuojamos internetinių ir realių lošimų veiklos apmokestinimą. Todėl vertinant nagrinėjamą priemonę (t. y. skirtingą palankesnę apmokestinimo tvarką, taikomą internetinių lošimų veiklai) reikėtų remtis šia bazine mokesčių sistema.

Nukrypimas nuo bendrosios mokesčių sistemos

- (84) Kadangi įstatyme, apie kurį pranešta, yra nustatyta, kad veiklos vykdytojų, turinčių internetinių lošimo namų veiklos licenciją, mokamas mokestis sudaro 20 % BLP, o veiklos vykdytojai, turintys realių lošimo namų veiklos licenciją, moka bazinį 45 % BLP dydžio mokestį ir papildomą iki 30 % BLP dydžio mokestį, kyla klausimas, ar internetinių ir realių lošimų veiklos vykdytojus, kuriems taikomi skirtingo dydžio mokesčiai, reikėtų laikyti teisiškai ir faktiškai panašiais.
- (85) Danijos valdžios institucijos šiuo klausimu nuosekliai tvirtina, kad internetinių ir realių lošimų veikla nėra teisiškai ir faktiškai panaši lyginant susijusias technologijas, sąnaudas, finansinio pelno dydį, vartotojų socialinį potyrį, tiekėjus ir produktus.

- (86) Be to, Danijos valdžios institucijos, kaip ir kitos suinteresuotosios šalys, pabrėžia abiejų lošimų veiklos vykdytojų kategorijų esminį skirtumą: internetiniai lošimo namai patiria labai didelę konkurenciją, o realūs lošimo namai nepatiria jokios konkurencijos.

- (87) Nors internetinių ir realių lošimų veiklos vykdytojai skiriasi keliomis objektyviomis savybėmis (kaip antai fizinis dalyvavimas skiriasi nuo lošimo internetu), Komisijos nuomone, šių skirtumų tarp internetinių ir realių lošimų lošimo namų nepakanka, kad būtų galima nustatyti esminį ir lemiamą abiejų rūšių įmonių teisinės ir faktinės padėties skirtumą.

- (88) Komisija šiuo klausimu pažymi, kad realių ir internetinių lošimų veiklos vykdytojų lošimų pasiūla yra vienoda. Internetinių ir realių lošimų veiklos vykdytojų siūlomi lošimai, tokie kaip ruletė, „Baccarat“, „Punto Banco“, „Black Jack“, pokeris ir lošimų automatai, yra ta pati veikla, nepaisant to, ar ji vykdoma internete, ar realioje lošimo vietoje. Be to, lošimai internetiniuose ir realiuose lošimo namuose yra panašūs techniniu požiūriu, nes naudojamos tos pačios pagrindinės technologijos, formos ir parametrai.

- (89) Todėl Komisija mano, kad apmokestinant lošimų veiklą internetinius lošimus reikėtų laikyti viena iš lošimų veiklos atmainų. Komisija, siekdama pagrįsti savo poziciją, pažymi, kad internetiniuose lošimo namuose labai stengiamasi sukurti realių lošimo namų daromą įspūdį, kad lošėjai internete jaustųsi lošią realiuose lošimo namuose, o ne virtualioje aplinkoje.

- (90) Danijos valdžios institucijos, siekdamos pagrįsti savo požiūrį, kad internetinių ir realių lošimų veikla yra teisiškai ir faktiškai nepanaši, be kita ko, remiasi Jungtinės Karalystės sąžiningos prekybos biuro sprendimu, kuriuo nustatyta, kad licencijuotų lažybų punktų veikla skiriasi nuo lažybų telefonu arba internetu⁽³⁶⁾. Tačiau šio dokumento nuostatos prieštarauja Danijos valdžios institucijų pozicijai, kad lažybos internete ir lažybos realiose lažybų vietose yra vienodos paslaugos⁽³⁷⁾. Šiuo atžvilgiu taip pat prieštaringa yra Danijos valdžios institucijų nuostata, kad lažybų internete ir lažybų realiose lažybų vietose paslaugos yra panašios ir vienodai apmokestinama veikla, tačiau kitų rūšių internetiniai ir realūs lošimai – skirtinga veikla, kuriai taikomi skirtingi mokesčių tarifai.

⁽³³⁾ 2006 m. rugsėjo 6 d. Sprendimo *Portugalijos Respublika prieš Europos Bendrijų Komisiją*, C-88/03, Rink. p. I-7115, 54 punktas; 2005 m. kovo 3 d. Sprendimo *Wolfgang Heiser prieš Finanzamt Innsbruck*, C-172/03, Rink. p. I-1627, 40 punktas; 2009 m. lapkričio 17 d. Sprendimo *Presidente del Consiglio dei Ministri prieš Regione Sardegna*, C-169/08, Rink. p. I-10821, 61 punktas.

⁽³⁴⁾ 2008 m. gruodžio 22 d. Sprendimo *British Aggregates Association prieš Komisiją*, C-487/06 P, Rink. p. I-10515, 83 punktas.

⁽³⁵⁾ 1974 m. liepos 2 d. Sprendimo *Italijos Respublika prieš Europos Bendrijų Komisiją*, 173/73, Rink. p. 709, 15 punktas; Komisijos pranešimo dėl valstybės pagalbos taisyklių taikymo su tiesioginiu verslo apmokestinimu susijusioms priemonėms (OL C 384, 1998 12 10) 23 punktas.

⁽³⁶⁾ Žr. 28 išnašą.

⁽³⁷⁾ Azartinių lošimų mokesčių įstatymo 6 straipsnis.

- (91) Danijos valdžios institucijos taip pat remiasi sprendimu *Candover-Cinven-Gala* byloje⁽³⁸⁾, kuriame nustatyta, kad lošimų automatai (kaupiamojo fondo „jackpot“ automatai, žetonų automatai ir grynųjų pinigų lošimų automatai arba žaidimai su prizais) sudaro atskirą produktų rinką⁽³⁹⁾. Tačiau turint omenyje, kad šis sprendimas nebuvo susijęs nei su valstybės pagalbos taisyklių taikymu, nei su atrankinių priemonių problema, reikia pažymėti, jog nors tame sprendime nustatyta, kad lošimų automatai (kaupiamojo fondo „jackpot“ automatai, žetonų automatai ir grynųjų pinigų lošimų automatai arba žaidimai su prizais) sudaro atskirą produktų rinką, jame taip pat nustatyta, kad tuos lošimų automatus atitinkamose vietose, kuriose jie įrengti (t. y. lošimo namuose, bingo klubuose, žaidimų automatų salonuose, baruose, lažybų punktuose ir t. t.) galima laikyti vieno bendro lošimų paslaugų rinkinio dalimi⁽⁴⁰⁾.
- (92) Nurodyti vartotojų socialinės ir ekonominės padėties, priklausomybės rizikos arba rinkos raidos skirtumai taip pat nėra pakankami, jog būtų galima įrodyti, kad internetiniai ir realūs lošimai yra dviejų atskirų rūšių teisiškai ir faktiškai nepanaši veikla. Atrodo, kad per kai kuriuos tyrimus, kuriais remiasi Danijos valdžios institucijos, buvo nustatyta pakankamai faktų, kad būtų galima daryti priešingas išvadas. Taigi Danijos valdžios institucijos, remdamasi Komisijos 2006 m. lošimų paslaugų vidaus rinkoje tyrimu⁽⁴¹⁾, teigia, kad jame įrodytas internetinių ir realių lošimų rinkų atskirumas⁽⁴²⁾, tačiau kai kurios suinteresuotosios šalys, to paties tyrimo ataskaita remiasi⁽⁴³⁾ siekdamos priešingo tikslo įrodyti, kad internetinių lošimų nereikėtų laikyti nauja rinka – tai yra ta pati besikeičianti lošimų rinka, kurioje kuriamos naujos mišraus pobūdžio lošimo vietos⁽⁴⁴⁾.
- (93) Prieštarinių teiginių pateikta ir Danijos nacionalinio socialinių tyrimų centro atliktame tyrime⁽⁴⁵⁾, kuriuo remiasi Danijos valdžios institucijos ir skundų pateikėjai. Danijos valdžios institucijos teigia, kad realių lošimo namų lankytojai amžiumi, lytimi ir išsilavinimu skiriasi nuo internetiniuose lošimo namuose lošiančių asmenų, tačiau skundų pateikėjai, remdamiesi tuo pačiu tyrimu, padarė priešingą išvadą: pasak jų, šiuo tyrimu įrodoma, kad realių ir internetinių lošimo namų klientų skirtumai yra nereikšmingi. Skundų pateikėjų nuomone, šiame tyrime parodyta, kad internetiniuose ir realiuose lošimo namuose daugiausia lošia tie patys asmenys – jauni 18–24 metų amžiaus vyrai⁽⁴⁶⁾.
- (94) Atsižvelgdama į tai, kas išdėstyta, Komisija daro išvadą, kad internetinius ir realius lošimo namus reikėtų laikyti teisiškai ir faktiškai panašiais. Kadangi lošimas internete ir realiose lošimo vietose kelia vienodą riziką, priemonė, apie kurią pranešta, yra skirta tiek internetiniams, tiek realiems lošimams. Šia priemone internetinių lošimų veiklos vykdytojams, kitaip negu realiems lošimo namams, nustatoma palankesnė apmokestinimo tvarka. Todėl nagrinėjamą priemonę reikėtų laikyti *prima facie* atrankine priemone pagal SESV 107 straipsnį, nes ja nukrypstama nuo bendrosios mokesčių sistemos tvarkos.
- Pateisinimas mokesčių sistemos logika
- (95) Remiantis Teismo praktika, reikia nustatyti, ar priemonė, kuri atrodo *prima facie* atrankinė, gali būti pateisinta mokesčių sistemos pobūdžiu ir bendrąja struktūra. Atrankinių priemonės pobūdį įmanoma pateisinti mokesčių sistemos pagrindiniais principais arba tikslais.
- (96) Danijos valdžios institucijos šiuo klausimu teigė, kad dėl sektoriaus ypatumų vienintelis būdas užtikrinti veiksmingą apmokestinimą yra skirtinga internetinių lošimų veiklos vykdytojų apmokestinimo tvarka. Nustatytas didesnis mokesčio tarifas internetinių lošimų veiklos vykdytojams atgrasytų juos nuo ketinimo gauti licenciją Danijoje, o jeigu visiems veiklos vykdytojams būtų nustatyta vienoda mažesnė mokesčių našta, tai prieštarautų bendrajam tikslui riboti azartinių lošimų paslaugų vartojimą.
- (97) Danijos valdžios institucijos taip pat tvirtina, jog skirtingų mokesčių tarifų taikymą abiejų kategorijų veiklos vykdytojams galima pateisinti tuo, kad internetinių lošimų veiklos vykdytojų finansinis pajėgumas esąs mažesnis negu realių lošimo namų veiklos vykdytojų.
- (98) Komisija, atsižvelgdama į išdėstytus argumentus, primena, kad remiantis Teismo praktika⁽⁴⁷⁾ ir Komisijos pranešimu dėl valstybės pagalbos taisyklių taikymo su tiesioginiu verslo apmokestinimu susijusioms priemonėms⁽⁴⁸⁾ valstybė narė turi nustatyti, ar nagrinėjama priemonė yra pagrįsta pirminiais arba pagrindiniais atitinkamos sistemos principais. Toks pagrindimas atitinkamos mokesčių sistemos pobūdžiu arba bendrąja struktūra yra valstybės pagalbos uždraudimo principo išimtis. Todėl jis turi būti aiškinamas siaurai⁽⁴⁹⁾.
- (47) 1974 m. liepos 2 d. Sprendimo *Italijos Respublika prieš Europos Bendrijų Komisiją*, 173/73, Rink. p. 709, 15 punktas.
- (48) Komisijos pranešimo dėl valstybės pagalbos taisyklių taikymo su tiesioginiu verslo apmokestinimu susijusioms priemonėms (OL C 384, 1998 12 10) 23 punktas.
- (49) 2002 m. kovo 6 d. Sprendimo *Diputación Foral de Álava ir kiti prieš Komisiją*, sujungtos bylos T-127/99, T-129/99 ir T-148/99, Rink. p. II-1275, 250 punktas.

⁽³⁸⁾ Žr. 64 punktą.

⁽³⁹⁾ Žr. 26 išnašą.

⁽⁴⁰⁾ Ten pat.

⁽⁴¹⁾ Šveicarijos lyginamosios teisės instituto Lošimų paslaugų Europos Sąjungos vidaus rinkoje tyrimas, 2006 m.

⁽⁴²⁾ Žr. Danijos valdžios institucijų 2010 m. spalio 20 d. pateiktus atsakymus į prašymą suteikti papildomos informacijos (2.10 punktą) ir Danijos valdžios institucijų 2011 m. sausio 14 d. pateiktas pastabas (p. 9, 42 punktas).

⁽⁴³⁾ Žr. Danijos žaidimų automatų gamintojų asociacijos ir *Royal Casino* 2011 m. vasario 18 d. pateiktų pastabų p. 1.

⁽⁴⁴⁾ Ten pat, p. 1403.

⁽⁴⁵⁾ *Socialforskningsinstitutet* (Nacionalinio socialinių tyrimų centro) 2007 m. tyrimas.

⁽⁴⁶⁾ Žr., pavyzdžiui, devynių Graikijos kazino atsiųstas pastabas, 2011 m. vasario 21 d., p. 18.

(99) Taigi Danijos valdžios institucijų pareiga yra įrodyti, kad atitinkama mokesstinė priemonė yra pagrįsta mokesčių sistemos logika. Tačiau Danijos valdžios institucijos nepateikė pakankamai patikimų įrodymų, pagrindžiančių jų tvirtinimą, kad mokesčio tarifo sumažinimas bendrosios kategorijos (lošimų veiklos vykdytojų) konkrečiam segmentui (internetinių lošimų veiklos vykdytojams), siekiant užtikrinti, kad internetinių lošimų veiklos vykdytojai teiktų prašymus išduoti licencijas, yra pateisinamas valstybės mokesčių sistemos principais ir logika. Visų pirma, tikslą pritraukti užsienio lošimų paslaugų teikėjus į Daniją ir taikyti jiems Danijos taisyklės reikėtų laikyti viešosios politikos tikslu, kuris neatitinka mokesčių sistemos logikos.

(100) Be to, kalbant apie tariamai menkesnį internetinių lošimų veiklos vykdytojų gebėjimą mokėti, Danijos valdžios institucijos neįrodė internetinių ir realių lošimo namų veiklos pelningumo skirtumo, dėl kurio būtų galima pagrįstai taikyti skirtingą apmokestinimo tvarką. Danijos valdžios institucijos taip pat neįrodė, kad finansinis pajėgumas mokėti yra valstybės tiesioginio apmokestinimo sistemoje nustatytas principas, kuriuo nagrinėjamu atveju būtų galima pagrįsti skirtingą internetinių ir realių lošimo namų apmokestinimo tvarką.

(101) Atsižvelgdama į tai, kas išdėstyta, Komisija nemano, kad atrankinį požiūrį įstatyme, apie kurį pranešta, galima pateisinti mokesčių sistemos logika.

7.1.5. Išvada

(102) Atsižvelgdama į tai, kas išdėstyta, Komisija mano, kad SESV 107 straipsnio 1 dalyje nustatyti kriterijai yra tenkinami ir kad priemonė, kuria nustatomas mažesnis internetinių lošimų mokesčio tarifas, yra valstybės pagalba Danijoje įsisteigusiems internetinių lošimų paslaugų teikėjams.

7.2. Priemonės suderinamumas su vidaus rinka pagal SESV 107 straipsnio 3 dalies c punktą

(103) Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 107 straipsnio 2 ir 3 dalyse nustatytos taisyklės, kada tam tikros valstybės pagalbos priemonės yra suderinamos su vidaus rinka ir kokių rūšių valstybės pagalbą galima laikyti suderinama su vidaus rinka.

(104) Komisijos nuomone, nagrinėjamą priemonę galima laikyti suderinama su vidaus rinka pagal SESV 107 straipsnio 3 dalies c punkte numatytą išimtį: „pagalba, skirta tam tikros ekonominės veiklos rūšių arba tam tikrų ekonomikos sričių plėtrai skatinti, jei ji netrikdo prekybos sąlygų taip, kad prieštarautų bendram interesui.“

(105) Komisija pažymi, kad šiai priemonei netaikomos nustatytos SESV 107 straipsnio 3 dalies c punkto taikymo gairės. Todėl ją vertinant reikia tiesiogiai remtis šia Sutarties nuostata. Pagalbos priemonė yra suderinama su vidaus rinka pagal SESV 107 straipsnio 3 dalies c punktą, jeigu taikant tą priemonę būtinu ir proporcingu būdu siekiama bendruosius interesus atitinkančio tikslo. Komisija, vertindama priemonės suderinamumą su vidaus rinka, lygina jos teigiamą poveikį siekiant bendruosius interesus atitinkančio tikslo su jos galimu neigiamu šalutiniu poveikiu, kaip antai prekybos ir konkurencijos iškraipymu. Vertinant atliekamas trijų etapų patikrinimas: pirmuosiuose dviejuose etapuose ištiriamas teigiamas valstybės pagalbos poveikis, o trečiajame etape – neigiamas jos poveikis ir galutinis teigiamo ir neigiamo poveikio santykis⁽⁵⁰⁾. Vertinimas atliekamas šia tvarka:

1) Ar pagalbos priemonė turi aiškiai nustatytą bendruosius interesus atitinkantį tikslą?

2) Ar pagalba yra tinkama bendruosius interesus atitinkančiam tikslui pasiekti, t. y. ar siūloma pagalba siekiama pašalinti rinkos nepakankamumą arba kitokio tikslo? Visų pirma:

a) ar pagalbos priemonė yra tinkama priemonė, t. y. ar yra kitų tinkamesnių priemonių?

b) ar yra skatinamasis poveikis, t. y. kaip pagalba keičia galimų jos gavėjų elgesį?

c) ar pagalbos priemonė yra proporcinga, t. y. ar tokį patį elgesio pokytį būtų galima pasiekti teikiant mažesnę pagalbą?

3) Ar konkurencijos iškraipymas ir poveikis prekybai yra nedideli, todėl bendras rezultatas yra teigiamas?

7.2.1. Bendruosius interesus atitinkantis tikslas

(106) Danijos valdžios institucijos paaiškino, kad jos nusprendė pakeisti galiojančius lošimų ir lažybų paslaugų teisės aktus, siekdamas vietoj esamos monopolijos nustatyti reguliuojamą ir iš dalies liberalizuotą tvarką. Buvo manoma, kad šią tvarką būtina liberalizuoti siekiant, *inter alia*, atitiktis ES teisės aktams po to, kai buvo pradėta pažeidimo tyrimo procedūra ir paskelbta pagrįsta nuomonė 2007 m. kovo 23 d.⁽⁵¹⁾, taip pat siekiant mažinti kitose jurisdikcijose įsisteigusių lošimų paslaugų teikėjų nelegaliai teikiamų internetinių lošimų paslaugų keliamą grėsmę.

⁽⁵⁰⁾ Šiuo klausimu žr. valstybės pagalbos veiksmų planą „Mažesnė ir tikslingesnė valstybės pagalba – 2005–2009 m. valstybės pagalbos reformos programa“, COM(2005) 107 galutinis.

⁽⁵¹⁾ Žr. 6 išnašą.

- (107) Iki šiol Danijos azartinių lošimų sektorius iš esmės buvo valstybės monopolija, nes jame buvo išduota vienintelė licencija valstybės kontroliuojamai bendrovei „Danske Spil A/S“. Nors reguliavimo sistemoje yra nustatytas draudimas užsienio internetinių lošimų paslaugų teikėjams siūlyti savo paslaugas vartotojams Danijoje, daugelis kitose valstybėse narėse ir trečiojoje šalyse įsisteigusių internetinių lošimų paslaugų teikėjų siūlo savo paslaugas kitais ne Danijos kanalais, pavyzdžiui, iš Jungtinės Karalystės transliuojamais palydovinės televizijos kanalais. Danijos valdžios institucijos savo pranešime nurodė, kad jos negalėjo užtikrinti šio draudimo taikymo kitiems lošimų paslaugų teikėjams, siūlantiesiems savo paslaugas Danijoje, dėl Danijos teismo proceso, kuriame buvo tvirtinama, kad dabartinė Danijos lošimų monopolija varžo laisvą paslaugų judėjimą. Todėl susidarė nepatenkinama situacija: buvo pradėti administraciniai ir teismo procesai, kuriuose abejota esamos monopolijos teisėtumu, o tuo pačiu metu internetinių lošimų paslaugas tiesiogiai teikė licencijos neturintys kitose jurisdikcijose įsisteigę veiklos vykdytojai.
- (108) Azartinių lošimų įstatymo aiškinamajame memorandume nurodyta, kad liberalizavimo procesas yra pagrįstas dėl naujų technologijų pokyčių, dėl kurių Danija dalyvauja pasaulinėje komunikacinėje visuomenėje, kurios vartotojai naudoja labai įvairiomis daugelyje jurisdikcijų įsisteigusių paslaugų teikėjų paslaugomis. Per paskutinius 10 metų lošimai, ypač sukūrus internetinį pokerį, tapo vienu perkamiausių produktų internete. Internetu Danijos piliečiai gali palyginti „Danske Spil“ produktus ir jų asortimentą su Jungtinėje Karalystėje, Maltoje, Gibraltare ir kitur įsisteigusių internetinių lošimų paslaugų teikėjų siūlomais produktais. Pastaruoju metu vis daugiau danų lošia naudodamiesi tarptautinių lošimų paslaugų teikėjų paslaugomis. Danijos valdžios institucijos paaiškino, jog Vyrųsąsųbė nerimavo, kad veiksmingai nereguliuojamas ir nekontroliuojamas lošimų paslaugų teikimas gali būti susijęs su neigiamais padariniais visuomenei – nusikaltamumu ir viešosios tvarkos trikdymu, o pažeidžiami asmenys gali tapti priklausomi nuo lošimo. Tuo pačiu metu *Danske Spil* pelnas nuolat mažėjo. Todėl Danijos valdžios institucijos turėjo pradėti reguliuoti ir kontroliuoti lošimų pasiūlą Danijos piliečiams, kad būtų galima įtraukti lošimus į kontroliuojamą sistemą ir taip išvengti neigiamų padarinių visuomenei.
- (109) Komisija šiuo klausimu primena, kad azartinių lošimų sektorius niekada nebuvo derinamas Europos Sąjungos lygmeniu. NET Paslaugų direktyvos 2 straipsnyje aiškiai nustatyta, kad ši direktyva lošimams netaikoma⁽⁵²⁾. Tačiau nors nėra jokių antrinių teisės aktų šioje srityje, tarpvalstybinei lošimų veiklai gali būti taikomos pagrindinės Sutartyje nustatytos laisvės: įsisteigimo laisvė (SESV 49 straipsnis) ir laisvė teikti paslaugas (SESV 56 straipsnis).
- (110) SESV 56 straipsnyje iš esmės reikalaujama panaikinti visus laisvės teikti paslaugas apribojimus, net jeigu tie apribojimai vienodai taikomi valstybėje narėje įsisteigusiems paslaugų teikėjams ir paslaugų teikėjams iš kitų valstybių narių, jeigu tokiais apribojimais galima drausti, riboti ar trukdyti užsiimti savo veikla paslaugų teikėjams, įsisteigusiems kitose valstybėse narėse, kuriose jie teisėtai teikia panašias paslaugas⁽⁵³⁾. Taip pat pagal nusistovėjusią teismo praktiką, jeigu valstybės narės teisės aktais kitose valstybėse narėse įsisteigusiems paslaugų teikėjams draudžiama tos valstybės narės teritorijoje teikti paslaugas internetu, taip ribojama SESV 56 straipsnyje nustatyta laisvė teikti paslaugas⁽⁵⁴⁾. Be to, laisvė teikti paslaugas turi teisę naudotis ir paslaugų teikėjai, ir jų gavėjai⁽⁵⁵⁾.
- (111) Nagrinėjamu atveju, nors azartinių lošimų paslaugų teikimui visų pirma taikoma SESV 56 straipsnyje nustatyta pagrindinė laisvė, Danijos teisės aktais taip pat daromas poveikis įsisteigimo laisvei. Azartinių lošimų įstatymo 27 straipsnyje nustatytas reikalavimas, kad internetinių lošimų paslaugų teikėjai turi būti įsisteigę Danijoje o jei jie yra įsisteigę kitoje ES ar EEE valstybėje narėje – paskirti patvirtintą atstovą Danijoje. Tiek įsisteigimo laisvės, tiek laisvės teikti paslaugas apribojimai pagrindžiami vienodai.
- (112) Šių pagrindinių laisvių apribojimai gali būti priimtini tik kaip išimtinės priemonės, aiškiai nustatytos SESV 52 straipsnyje, arba pateisinti Teismo praktikoje remiantis viršesniu bendroju interesu. SESV 52 straipsnio 1 dalyje leidžiama nustatyti apribojimus, kurie yra pateisinami viešosios tvarkos (dan. *ordre public*), visuomenės saugumo arba visuomenės sveikatos požiūriu.
- (113) Lošimų veiklos srityje Teisingumo Teismas savo sprendimais yra pripažinęs kelias viršesni bendrąjį interesą atitinkančias priežastis, kaip antai vartotojų apsauga ir sukčiavimo bei skatinimo švaistyti lėšas azartiniais lošimams prevencija, taip pat bendrasis poreikis užtikrinti viešąją tvarką. Taigi dėl moralinių, religinių ir kultūrinių veiksnių ir dėl su lošimais bei lažybomis siejamų moraliskai bei finansiskai žalingų padarinių asmeniui ir visuomenei galima pateisinti nacionalinių institucijų poreikį gebėti pakankamai laisvai nustatyti, kokių priemonių reikia

⁽⁵²⁾ 2006 m. gruodžio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2006/123/EB dėl paslaugų vidaus rinkoje (OL L 376, 2006 12 27 p. 36).

⁽⁵³⁾ 1991 m. liepos 25 d. Sprendimo *Säger*, C-76/90, Rink. p. I-4221, 12 punktas; 2000 m. spalio 3 d. Sprendimo *Corsten*, C-58/98, Rink. p. I-7919, 33 punktas.

⁽⁵⁴⁾ 2003 m. lapkričio 6 d. Sprendimo *Gambelli*, C-243/01, Rink. p. I-13031, 54 punktas.

⁽⁵⁵⁾ 1984 m. sausio 31 d. Sprendimo *Luisi ir Carbone*, sujungtos bylos 286/82 ir 26/83, Rink. p. 377, 16 punktas.

vartotojams apsaugoti ir viešajai tvarkai palaikyti. Atitinkami apribojimai visais atvejais turi būti grindžiami būtinais bendruosius interesus atitinkančiais poreikiais, jie turi būti tinkami nustatytam tikslui pasiekti ir neviršyti to, kas yra būtina tam tikslui pasiekti. Jie taip pat turi būti taikomi nieko nediskriminuojant ⁽⁵⁶⁾.

kuriuos jos nustato, vis dėlto turi atitikti Teisingumo Teismo praktikoje nustatytus proporcingumo reikalavimus (minėto sprendimo Placanica ir kt. 48 punktą).

(...)

(114) Tačiau reikia pažymėti, kad mokesčių pajamų praradimas nėra vienas iš SESV 52 straipsnyje nustatytų pagrindimo būdų ir jam nėra pritarta Teismo praktikoje ⁽⁵⁷⁾, todėl jo negalima laikyti viršesne visuomenės interesus atitinkančia priežastimi pagrįsti priemonę, kuri iš esmės prieštarauja vienai iš pagrindinių laisvių.

(115) Teisingumo Teismas yra priėmęs šį konkretų sprendimą dėl tarpvalstybinių lošimų paslaugų teikimo apribojimų pagrindimo ⁽⁵⁸⁾:

„57. Šiomis aplinkybėmis pastebėtina <...> kad azartinių lošimų reglamentavimas – tai viena iš sričių, kuriose valstybės narės turi savų moralės, religijos ar kultūros ypatumų. Kadangi nėra suderintų Bendrijos nuostatų, kiekviena valstybė narė, remdamasi savo vertybėmis, turi šiose srityse įvertinti, kokiais reikalavimais reikia apsaugoti atitinkamus interesus.

58. Vien ta aplinkybė, jog valstybė narė pasirinko kitokią apsaugos sistemą nei kita valstybė narė, neturi turėti poveikio atitinkamam klausimui priimtų nuostatų būtinumo ir proporcingumo vertinimui. Jos turi būti vertinamos atsižvelgiant tik į atitinkamos valstybės narės kompetentingų valdžios institucijų siekiamus tikslus ir jų siekiamą užtikrinti apsaugos lygį.

59. Valstybės narės gali nekludamos nustatyti savo politikos azartinių lošimų srityje tikslus ir, jei reikia, tiksliai apibrėžti siektiną apsaugos lygį. Tačiau apribojimai,

69. Šiuo klausimu pažymėtina, kad internetu siūlomų azartinių lošimų sektorius nėra suderintas Bendrijos lygmeniu. Taigi valstybė narė gali nuspręsti, jog vien aplinkybė, kad ūkio subjektas <...> teisėtai internetu siūlo šio sektoriaus paslaugas kitoje valstybėje narėje, kurioje yra įsteigtas ir kur iš esmės jam jau taikomi teisės aktai nustatyti reikalavimai, o jo veiklą kontroliuoja šios valstybės kompetentingos valdžios institucijos, negali būti laikoma pakankama nacionalinių vartotojų apsaugos nuo sukčiavimų ir nusikaltimų pavojaus garantija, turint omenyje sunkumus, su kuriais šiomis aplinkybėmis gali susidurti įsisteigimo valstybės narės valdžios institucijos, vertindamos ūkio subjektų profesines savybes ir sąžiningumą.

70. Dėl to, kad vartotojas ir ūkio subjektas tiesiogiai nebendravo, azartiniais lošimais internetu būdingas kitokio pobūdžio ir didesnis pavojus, palyginti su tradicinėmis tokių lošimų rinkomis, turint omenyje galimus ūkio subjektų sukčiavimus, nukreiptus prieš vartotojus.“

(116) Nesename sprendime Teismas taip pat išsamiai apibūdino su internetiniais lošimais susijusią riziką ⁽⁵⁹⁾:

„103. Pažymėtina, kad azartinių lošimų siūlymo internetu požymiai taip pat gali būti kitokio pobūdžio ir didesnis pavojus šaltinis, palyginti su tradicinėmis tokių lošimų rinkomis, kalbant apie vartotojų ir atskirai apie jaunimo ir asmenų, kurie turi ypatingą polinkį lošti arba kuriems toks polinkis gali išsivystyti, apsaugą. Be kų tik paminėtos vartotojo ir operatoriaus tiesioginio bendravimo stokos, ypač lengva ir nepertraukiama prieiga prie internetu siūlomų lošimų, taip pat galimas didesnis tokios tarptautinio pobūdžio pasiūlos mastas ir dažnumas aplinkoje, kuriai, be kita ko, būdinga lošėjo izoliacija, anonimiškumas ir socialinės kontrolės nebuvimas, taip pat yra kriterijai, skatinantys didesnę priklausomybę nuo lošimų ir pernelyg didelės išlaidas lošiant bei atitinkamai didinantys su tuo susijusias neigiamas socialines ir moralines pasekmes, kaip nurodyta nusistovėjusioje teismo praktikoje.

⁽⁵⁶⁾ Žr. 2003 m. lapkričio 6 d. sprendimo Gambelli, C-243/01, Rink. p. I-13031, 63–65 punktus ir 2007 m. kovo 6 d. Sprendimo Placanica ir kiti, sujungtos bylos C-338/04, C-359/04 ir C-360/04, Rink. p. I-1891, 46–49 punktus.

⁽⁵⁷⁾ 2005 m. gruodžio 13 d. Sprendimo Marks & Spencer, C-446/03, Rink. p. I-10837, 44 punktą; 2004 m. rugsėjo 7 d. Sprendimo Manninen, C-319/02, Rink. p. I-7477, 49 punktą ir minėta Teismo praktika. Dėl lošimų veiklos apribojimų žr. 2003 m. lapkričio 6 d. Sprendimo Gambelli, C-243/01, Rink. p. I-13031, 61 ir 62 punktus.

⁽⁵⁸⁾ 2009 m. rugsėjo 8 d. Sprendimo Liga Portuguesa de Futebol Profissional, C-42/07, Rink. p. I-10447, 57 ir tolesni punktai.

⁽⁵⁹⁾ 2009 m. Sprendimo Carmen MEDIA Group, C-46/08, dar nepaskelbto Rinkinyje, 103 punktą.

104. *Be to, pasakytina, kad, turint omenyje valstybių narių diskreciją, nustatant vartotojų ir socialinės santvarkos apsaugos azartinių lošimų sektoriuje lygį ir atsižvelgiant į proporcingumo kriterijų nebūtina, kad valstybės narės valdžios institucijų nustatyta ribojamoji priemonė atitiktų visų kitų valstybių narių koncepciją dėl aptariamo teisėto intereso apsaugos būdų (pagal analogiją žr. 2009 m. balandžio 28 d. Sprendimo Komisija prieš Italiją, C-518/06, Rink. p. I-3491, 83 ir 84 punktus).*
105. *Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, reikia pripažinti, kad nors azartinių lošimų siūlymas tradiciniais būdais nedraudžiamas, bet kokio tokių lošimų siūlymo internetu draudimu iš principo galima pasiekti teisėtą tikslą užkirsti kelią skatinimui pernelyg išlaidauti lošiant ir kovoti su priklausomybe nuo lošimų, taip pat apsaugoti jaunimą.“*
- (117) Dėl nepakankamo azartinių lošimų srities derinimo ir dėl skirtingų valstybių narių požiūrių į tai, kokie lošimai leidžiami ir kokiems veiklos vykdytojams leidžiama juos siūlyti, tarptautinė lošimų paslaugų teikimo vidaus rinka yra labai nedarni. Kai kuriose valstybėse narėse tam tikrų sėkmės žaidimų pasiūla yra ribojama ar netgi uždrausta, o kitų valstybių narių rinka yra atviresnė. Daugelis valstybių narių taip pat neseniai persvarstė savo lošimų srities teisės aktus arba šiuo metu juos persvarsto, atsižvelgdamos į internetinių lošimų paslaugų rinkos augimą.
- (118) Danijos valdžios institucijos konkrečiai nenurodė, kokia Danijos gyventojų dalis naudoja nelegaliomis lošimų paslaugomis, bet jos nurodė, kad nereguliuojamo internetinių lošimų sektoriaus plėtotė yra nerimą kelianti visuomenės tendencija.
- (119) Ši tendencija patvirtinta Europos Komisijos 2011 m. kovo mėn. žaliojoje knygoje⁽⁶⁰⁾. Prie jos pridėta Komisijos tarnybų darbiniam dokumente nurodytos bendrosios internetinių lošimų pajamos (BLP) Danijoje 2008 m. – 250 mln. EUR, iš kurių 14 % (t. y. 34 mln. EUR) buvo susijusios su lošimo namų veikla ir 22 % (t. y. 56 mln. EUR) – su pokeriu⁽⁶¹⁾. Tiek internetinių lošimo namų veikla, tiek internetinis pokeris yra iš esmės uždrausta veikla.
- (120) Šie skaičiai ateityje turėtų didėti. Žaliojoje knygoje pažymima, kad internetiniai lošimai yra sparčiausiai augantis lošimų rinkos segmentas, kuriame 2008 m. gauta 7,5 % metinių visų lošimų rinkos pajamų (ES-27), ir prognozuojama, kad iki 2013 m. šio sektoriaus apimtis padvigubės⁽⁶²⁾. Taip pat įvertinta, kad internetiniai lošimai Danijoje sudaro 21,9 % visų šalyje vartojamų lošimų paslaugų – tai yra antra didžiausia dalis ES, kurios vidurkis – 7,5 %⁽⁶³⁾.
- (121) Atsižvelgdama į minėtą Teismo praktiką ir į bendruosius ES azartinių lošimų rinkos ypatumus, Komisija mano, kad Danijos pateikti argumentai, kuriais ji siekia pateisinti priemonę, apie kurią pranešta, yra pagrįsti. Visų pirma, Komisija supranta aptariamą veiklos ypatumus: internetiniai lošimai pakeitė visą sektorių ir taip susikūrė pasaulinė rinka be fizinių sienų. Atsižvelgdama į tai, kas nurodyta 2011 m. žaliojoje knygoje⁽⁶⁴⁾, Komisija taip pat pažymi, kad internetinių lošimų sektorių yra būtina kontroliuoti siekiant apsaugoti vartotojus nuo galimų neigiamų internetinių lošimų padarinių. Turint omenyje įvairiais socialiniais tyrimais nustatytą reikšmingą priklausomybės nuo internetinių lošimų riziką⁽⁶⁵⁾, taip pat reikėtų skirti ypatingą dėmesį nepilnamečiams ir kitiems pažeidžiamiems asmenims, įskaitant mažas pajamas gaunančius lošėjus, lošėjus, kurie praeityje buvo priklausomi nuo lošimo, ir jaunos suaugusiuosius, kurie nežino apie riziką patirti su lošimu susijusių problemų. Siekiant apsaugoti šiuos galimus lošėjus, valstybės narės turėtų gebėti kontroliuoti internetinių lošimų sektorių: be kita ko, nustatyti amžiaus apribojimus arba privalomas licencijas, kontroliuoti mokėjimų vykdymo sistemas ir riboti internetinių lošimų rinkodarą arba reklamą.
- (122) Todėl Danijos reforma, po kurios buvo priimtas įstatymas, apie kurį pranešta, atitinka 2011 m. kovo 24 d. Europos Komisijos žaliojoje knygoje „Internetiniai lošimai vidaus rinkoje“ nustatytą tikslą prisidėti prie to, kad valstybėse narėse būtų sukurta internetinių lošimų teisinė sistema, kuri teiktų daugiau teisinio tikrumo visiems suinteresuotiesiems subjektams⁽⁶⁶⁾. Ši žalioji knyga buvo priimta atsižvelgiant į 2010 m. gruodžio mėn. Tarybos išvadą, kuriose pritarta Europos Komisijos plataus masto
- ⁽⁶⁰⁾ Žr. 60 išnašą.
- ⁽⁶¹⁾ Europos Komisijos žalioji knyga „Internetiniai lošimai vidaus rinkoje“, Komisijos tarnybų darbinis dokumentas SEC(2011) 321, p. 9.
- ⁽⁶²⁾ Europos Komisijos žalioji knyga „Internetiniai lošimai vidaus rinkoje“, COM(2011) 128 galutinis, p. 19.
- ⁽⁶³⁾ Daugiau informacijos apie šiuos tyrimus pateikta Europos Komisijos žaliosios knygos „Internetiniai lošimai vidaus rinkoje“, COM(2011) 128 final, 19 ir tolesniuose puslapiuose.
- ⁽⁶⁴⁾ Europos Komisijos žalioji knyga „Internetiniai lošimai vidaus rinkoje“, COM(2011) 128 final, p. 7.

⁽⁶⁰⁾ Europos Komisijos žalioji knyga „Internetiniai lošimai vidaus rinkoje“, COM(2011) 128 galutinis, p. 8.

⁽⁶¹⁾ Europos Komisijos žalioji knyga „Internetiniai lošimai vidaus rinkoje“, Komisijos tarnybų darbinis dokumentas SEC(2011) 321, p. 10.

konsultacijoms dėl internetinių lošimų vidaus rinkoje, kurios teiktų galimybę pradėti išsamią diskusiją apie problemas, visų pirma susijusias su internetinių lošimų paslaugomis⁽⁶⁷⁾, ir į 2009 m. kovo 10 d. Europos Parlamento rezoliuciją, kurioje Komisija buvo paraginta glaudžiai bendradarbiaudama su nacionalinėmis Vyriausybėmis ištirti tarpvalstybinio lošimų paslaugų teikimo ekonominį ir kitokį poveikį⁽⁶⁸⁾. Reikia pažymėti, kad įstatymu, apie kurį pranešta, įgyvendinama įstatymų reforma atitinka tikslus, kuriems pritaria Komisija, kuriais remiantis buvo pradėta pažeidimo tyrimo procedūra ir Danijos valdžios institucijoms 2007 m. kovo mėn. nusiųsta pagrįsta nuomonė⁽⁶⁹⁾.

- (123) Dėl išdėstytų priežasčių Komisija mano, kad Azartinių lošimų mokesčių įstatymas, apie kurį pranešta, atitinka aiškiai nustatytą bendruosius interesus atitinkantį tikslą su sąlyga, kad pagal jį bus liberalizuojama rinka ir Danijos bei užsienio internetinių lošimų veiklos vykdytojai, atitinkantys Danijos institucijų nustatytas privalomas licencijos išdavimo sąlygas, galės teikti paslaugas Danijos gyventojams.

7.2.2. Pagalba yra tinkama norimam tikslui pasiekti

- (124) Pagalbos priemonė yra laikoma reikalinga ir proporcinga, kai ji yra tinkama priemonė nustatytam bendruosius interesus atitinkančiam tikslui pasiekti, kai ji turi skatinamąjį poveikį pagalbos gavėjams ir kai dėl jos neatsiranda nepagrįstų konkurencijos iškraipymų.

Tinkama priemonė

- (125) Danijos Vyriausybė nusprendė liberalizuoti Danijos internetinių lošimų rinką ir neriboti išduodamų licencijų skaičiaus. Tačiau licencija bus išduodama tik jei bus tenkinamos nustatytos sąlygos, *inter alia*, dėl licencijos prašančios bendrovės vadovų patikimumo. Siekdamas sėkmingai liberalizuoti rinką, Danijos Vyriausybė taip pat nusprendė sumažinti internetinių lošimų veiklos vykdytojų mokesčius, palikdama nepakeistus tik tuos mokesčių tarifus, kurie taikomi realių lošimų veiklos vykdytojams. Dėl šios priežasties buvo gauti skundai, kad internetinių lošimų veiklos vykdytojų mokesčio tarifo mažinimas nėra pats tinkamiausias sprendimas. Pavyzdžiui, liberalizavimo proceso tikslus būtų galima pasiekti mokėjimo ir ryšio blokavimo (angl. *ring-fencing*) priemonėmis nemažinant internetinių lošimų veiklos vykdytojų mokesčių tarifų. Todėl, pasak skundų pateikėjų, Danija galėjo nuspręsti užtikrinti, kad nelegalių internetinių

lošimų draudimas būtų vykdomas, blokuodama mokėjimus ir ryšius (domeno vardų sistemos filtravimas, interneto protokolo blokavimas ir mokėjimo blokavimas) arba ribodama išduodamų licencijų skaičių.

- (126) Kalbant apie blokavimo sistemas, Komisijos žaliwoje knygoje teigiama, kad blokavimo sistemų efektyvumas priklauso nuo iš anksto nustatyto ir atnaujinto blokuotinių objektų sąrašo, taip pat nuo programinės įrangos sistemų veiksmingumo. Tačiau, kaip pažymėjo Danijos valdžios institucijos, kyla abejonių, ar šiomis sistemomis būtų įmanoma pasiekti norimų rezultatų, nes lošėjai internete galėtų apeiti interneto blokavimo priemones pakeisdami naudojamas jungtis (angl. *ports*), o uždraudus tam tikrus mokėjimus gali būti blokuojami visiškai teisėti prekybos sandoriai, kurie nėra su statymais ir prizais susiję mokėjimai.

- (127) Internetinių lošimų licencijų skaičiaus ribojimo poveikis priklausytų nuo išduodamų licencijų skaičiaus. Jeigu būtų leidžiama išduoti nedaug licencijų, dėl mažo konkurentų skaičiaus sumažėtų konkurencija ir tai paveiktų pasiūlą, todėl vartotojai gali patirti daugiau išlaidų (nes būtų išmokami mažesni laimėjimai) negu tuo atveju, jei licencijų skaičius būtų neribojamas. Ribojant licencijų skaičių taip pat sumažėtų rinkoje esančių produktų įvairovė ir pablogėtų jų kokybė, o gamintojai būtų priversti skirti mažiau dėmesio vartotojų norams ir poreikiams⁽⁷⁰⁾. Jeigu būtų ribojamas licencijų skaičius, taip pat kiltų klausimų, pagal kokius kriterijus reikėtų nedirbtinai nustatyti licencijų skaičių, kurios institucijos ir kaip turi stebėti, kad būtų laikomasi licencijavimo reikalavimų, ir kokių veiksmų turi būti imamasi prieš nelegalią pasiūlą, t. y. kas turi imtis priemonių prieš nelegalių lošimų paslaugų teikimą⁽⁷¹⁾.

- (128) Komisija, atsižvelgdama į šiuos aspektus, mano, kad mažesnio mokesčio tarifo taikymas internetinių lošimų veiklai yra tinkama priemonė naujajame Azartinių lošimų įstatyme nustatytiems liberalizavimo tikslams pasiekti. Šia valstybės pagalbos priemone bus užtikrinama, kad internetinių lošimų veiklos vykdytojai, norintys teikti paslaugas Danijos gyventojams, prašytų išduoti licenciją ir laikytusi galiojančių nacionalinės teisės aktų.

Skatinamasis poveikis

- (129) Komisijos nuomone, nagrinėjama pagalbos priemonė gali pakeisti užsienio internetinių lošimų paslaugų teikėjų elgesį, nes mažesnis mokesčio tarifas yra paskata tokiems veiklos vykdytojams gauti licenciją Danijoje, taigi pirmą kartą pradėti legaliai teikti internetinių lošimų paslaugas.

⁽⁶⁷⁾ Išvados dėl lošimų ir lažybų veiklos organizavimo ES valstybėse narėse pagrindo, priimtos 3057-ame Konkurencingumo tarybos posėdyje Briuselyje 2010 m. gruodžio 10 d., Tarybos dokumentas Nr. 16884/10.

⁽⁶⁸⁾ 2009 m. kovo 10 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl azartinių lošimų internete patikimumo (2008/22125(INI)), P6–2009–0097. Joje nagrinėjami reklamos ir rinkodaros, nepilnamečių, sukčiavimo ir nusikalstamos veikos, sąžiningumo, socialinės atsakomybės, vartotojų apsaugos ir apmokestinimo klausimai.

⁽⁶⁹⁾ Žr. 7 punktą.

⁽⁷⁰⁾ Šveicarijos lyginamosios teisės instituto Lošimų paslaugų Europos Sąjungos vidaus rinkoje tyrimas, Europos Komisija, 2006 m., p. 1108.

⁽⁷¹⁾ Šveicarijos lyginamosios teisės institutas, *International vergleichende Analyse des Glücksspielwesens*, 2009 m., p. 18 (<http://mpk.rlp.de/mpkrlpde/sachthemen/studie-zum-gluecksspielwesens/>).

Pagalbos proporcingumas

- (130) Pagalba yra laikoma proporcinga tik tuo atveju, jeigu to paties elgesio pokyčio neįmanoma pasiekti teikiant mažiau pagalbos ir mažesniais iškraipymais. Pagalbos suma turėtų būti tik tokia, kokios pakaktų veiklai, kuriai teikiama pagalba, vykdyti. Šiuo atveju Komisija mano, kad Danijos valdžios institucijos, parengusios šią priemonę, sumažino galimą valstybės pagalbos sumą, o konkurencijos iškraipymai taikant šią priemonę bus minimalūs.
- (131) Danijos mokesčių ministerijos 2010 m. kovo 6 d. Danijos Parlamento politinių partijų vadovams pateiktame memorandume dėl būtino apmokestinimo lygio ⁽⁷²⁾ mažesnio mokesčio tarifo (20 % BLP) nustatymas internetiniams lošimams buvo pagrįstas šiais kriterijais:
- a) pagal Danijoje išduotas licencijas teikiamos lošimų paslaugos turėtų būti derinamos prie užsienio internetinių lošimų paslaugų teikėjų dabartinės pasiūlos, t. y. mokesčio tarifas turi būti koreguojamas atsižvelgiant į didelį užsienio lošimų paslaugų teikėjų išmokamų laimėjimų santykį, taip skatinant juos iš tikrųjų siekti gauti licenciją;
 - b) reikėtų didinti bendrą siūlomų lošimų skaičių taip didinant bendrą apyvartą;
 - c) lošimų produktai turėtų būti tokie patrauklūs, kad lošėjai nenorėtų lošti užsienio (nelegalių) veiklos vykdytojų interneto svetainėse;
 - d) siekiant užtikrinti, kad nelegalios veiklos vykdytojų interneto svetainėse loštų kuo mažiau žmonių, kartu su a–c punktuose nurodytomis priemonėmis reikėtų taikyti blokavimo priemones.
- (132) Šiame memorandume Danijos valdžios institucijos pažymi, kad Jungtinės Karalystės teisės aktuose, kuriuos reikėtų laikyti labai panašiais į Danijos lošimų įstatymus, nustatytas 15 % internetinių lošimų mokesčio tarifas. Danijos valdžios institucijų nuomone, internetinių lošimų mokesčio tarifas Danijoje galėtų būti didesnis negu Jungtinėje Karalystėje, nes Danija, kitaip negu Jungtinė Karalystė, nustatys papildomas blokavimo priemones, kad lošėjai turėtų mažiau galimybių lošti užsienio veiklos vykdytojų, neturinčių licencijos Danijoje, interneto svetainėse.
- (133) Danijos valdžios institucijos taip pat remiasi Prancūzijos ir Italijos pavyzdžiais: šios valstybės liberalizavo savo rinkas ir nustatė didesnius mokesčius negu Jungtinė Karalystė. Danijos valdžios institucijos pažymi, kad šių

valstybių rinkos yra kur kas didesnės negu Danijos rinka. Veiklos vykdytojų noras patekti į rinką gali labai priklausyti nuo tos rinkos dydžio, net jeigu toje rinkoje yra nustatytas didesnis mokesčio tarifas, nes veiklos pradžios naujoje rinkoje išlaidos visada yra didesnės negu patekimo į mažesnes rinkas išlaidos.

- (134) Memorandume pavaizduotas galimas mokesčio 15, 20 ir 25 % dydžio tarifų poveikis pajamoms, taip pat atsižvelgiant į galimus lošėjų lošimo įpročių pokyčius ir veiklos vykdytojų veiksmus. Šiame pavyzdyje padaryta išvada, kad net jeigu mokesčio tarifas bus 20 %, sąlygos bus pakankamai patrauklios, kad lošimų paslaugų teikėjai norėtų gauti licenciją Danijoje ir siūlyti lošėjams patrauklias paslaugas. Nustačius didesnę (t. y. 25 %) mokesčio tarifą padidėtų spaudimas išmokamų laimėjimų sumoms, todėl 25 % tarifo teigiamas poveikis pajamoms gali būti mažesnis negu 20 % tarifo.
- (135) Todėl Danijos teisėkūros institucija padarė išvadą, kad nustačius didesnę internetinių lošimų mokesčio tarifą lošėjams tikriausiai būtų teikiami mažiau patrauklūs lošimų produktai, todėl mažėtų apyvarta ir galimybė iškart gauti didesnes mokesčines pajamas liktų neišnaudota.
- (136) Danijos teisėkūros institucijos išvadas dėl tinkamo internetinių lošimų veiklos apmokestinimo dydžio taip pat patvirtina pramonės konsultacijų bendrovės ataskaita, kurioje nustatyta, kad nustačius 20 % mokesčio tarifą valstybė neprarastų pajamų, kurias ji gautų nenustačius tokio tarifo ⁽⁷³⁾. Šioje ataskaitoje pažymima, kad tai yra didžiausias ekonomiškai pagrįstas tarifas – didesniu tarifu būtų „garantuota nesėkmė“, t. y. mokesčio tarifas būtų paprasčiausiai per didelis, kad veiklos vykdytojai galėtų turėti perspektyvių verslo planų patekti į rinką. Nustačius didesnę tarifą mokesčines pajamas pradėtų mažėti.
- (137) Atsižvelgdama į tai, kas išdėstyta, Komisija mano, kad internetinių lošimų veiklos vykdytojams taikomas 20 % mokesčio tarifas yra ne mažesnis negu būtina Azartinių lošimų įstatymo tikslams pasiekti. Todėl pagalbos priemonė atitinka Teisingumo Teismo praktikoje nustatytą proporcingumo reikalavimą.

7.2.3. Poveikis konkurencijai ir valstybių narių tarpusavio prekybai

- (138) Vertinant pagalbos priemonės poveikį konkurencijai ir prekybai būtina skirti galimus valstybių narių tarpusavio prekybos iškraipymus nuo konkurencijos iškraipymų Danijoje, ypač atsižvelgiant į esamus realių lošimų veiklos vykdytojus.

⁽⁷²⁾ Žr. 38 punktą.

⁽⁷³⁾ H2 *Gambling Capital* atliktas nepriklausomas įvairių nuotolinių lošimų reguliavimo Nyderlanduose apmokestinimo ir licencijavimo modelių vertinimas, 2011 m. vasario mėn.

- (139) Neigiamas poveikis valstybių narių tarpusavio prekybai nėra tikėtinas. Azartinių lošimų įstatymu Danijos gyventojams suteikiama galimybė legaliai lošti licencijuotose internetinių lošimų interneto svetainėse. Šiose interneto svetainėse gali lankytis ne tik Danijoje, bet ir visose ES valstybėse narėse gyvenantys lošėjai, nepažeidžiant jų nacionalinės teisės aktuose nustatytų apribojimų. Nustačius internetinių lošimų veiklos vykdytojų mokesčio tarifą, kuris sudaro 20 % jų BLP, Danijos pagalbos priemonė iš esmės atitinka kitų valstybių narių, kurios jau pakeitė savo internetinių lošimų įstatymus, panašių mokesčių tarifus. Pavyzdžiui, Belgijoje ir Jungtinėje Karalystėje internetiniams lošimams taikomas 15 % BLP, o kitose valstybėse narėse – dar mažesni tarifai (pavyzdžiui, Estijoje – 5 % BLP, Latvijoje – 10 % BLP, Suomijoje – 8,25 % BLP). Didesnis mokesčio tarifas – 27 % BLP – nustatytas tik Slovakijoje.
- (140) Kalbant apie konkurencijos iškraipymą Danijoje, reikia pažymėti, kad nagrinėjama priemonė gali būti naudinga daugeliui įvairių Danijos ir užsienio internetinių lošimų veiklos vykdytojų, kuriems iki šiol buvo draudžiama teikti paslaugas Danijos gyventojams. Danija pateikė internetinių lošimų paslaugų teikėjų, kurie jau pareiškė ketinimą prašyti išduoti licenciją, sąrašą. Kadangi internetinių lošimų paslaugas iki šiol galėjo teikti tik valstybės kontroliuojama bendrovė, liberalizavimas padidins bendrą konkurenciją rinkoje.
- (141) Nors nagrinėjama priemonė yra valstybės pagalba ir jos įgyvendinimas gali turėti pasekmių esamiems realių lošimų veiklos vykdytojams, kuriems taikomas mokesčio tarifas siekia 75 % BLP, Komisijos nuomone, bendras priemonės įgyvendinimo rezultatas būtų teigiamas.
- (142) Kaip pirmiau paaiškinta, nustačius internetiniams lošimams tą patį mokesčio tarifą, kuris taikomas realių lošimų veiklos vykdytojams, susidarytų tokia padėtis, kad lošimų veiklos vykdytojai nesinaudotų galimybe teisėtai teikti lošimų paslaugas Danijos rinkoje, o lošėjai – naudotis tokiomis paslaugomis, todėl nebūtų pasiekti Azartinių lošimų įstatyme nustatyti bendrųjų interesų tikslai.
- (143) Atsižvelgdama į tai, kas išdėstyta, Komisija daro išvadą, kad nagrinėjama priemonė yra suderinama su vidaus rinka pagal SESV 107 straipsnio 3 dalies c punktą.

8. IŠVADA

- (144) Komisijos nuomone, įstatymu, apie kurį pranešta, iš valstybinių išteklių suteikiama mokestinė nauda internetinių lošimų veiklos vykdytojams. Ši priemonė laikoma *prima facie* atrankine priemone, nes pagal ją internetinių lošimų veiklos vykdytojai skiriami nuo realių lošimo namų veiklos vykdytojų, nors atsižvelgiant į šios priemonės tikslą abiejų rūšių veiklos vykdytojai yra panašioje faktinėje ir teisinėje padėtyje. Danijos valdžios institucijos neįrodė, kad įstatymo, apie kurį pranešta, *prima facie* atrankinį pobūdį galima pateisinti mokesčių sistemos logika. Todėl įstatymas, apie kurį pranešta, laikomas valstybės pagalba pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį.
- (145) Tačiau Komisija mano, kad ši valstybės pagalba atitinka reikiamas sąlygas, kad ją būtų galima laikyti suderinama su vidaus rinka pagal SESV 107 straipsnio 3 dalies c punktą.

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

Priemonė C 35/10, kurią Danija planuoja įgyvendinti nustatydamą internetinių lošimų mokesčius Danijos azartinių lošimų mokesčių įstatyme, yra suderinama su vidaus rinka pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 107 straipsnio 3 dalies c punktą.

Todėl priemonę leidžiama įgyvendinti.

2 straipsnis

Šis sprendimas skirtas Danijos Karalystei.

Priimta Briuselyje 2011 m. rugsėjo 20 d.

Komisijos vardu

Joaquín ALMUNIA

Pirmininko pavaduotojas

DARBO TVARKOS TAISYKLĖS IR PROCEDŪROS REGLAMENTAI

NURODYMŲ BENDROJO TEISMO KANCLERIUI PAKEITIMAI

BENDRASIS TEISMAS,

atsižvelgdamas į savo Procedūros reglamento 23 straipsnį,

atsižvelgdamas į 2007 m. liepos 5 d. priimtus ir 2010 m. gegužės 17 d. Bendrojo Teismo sprendimu iš dalies pakeistus Nurodymus teismo kancleriui,

PRIIMA ŠIUOS NURODYMŲ TEISMO KANCLERIUI PAKEITIMUS:

1 straipsnis

1. Pakeitimas netaikomas redakcijai lietuvių kalba.

2. 3 straipsnis keičiamas taip:

— 1 dalyje po žodžio „medžiagos“ įrašomas žodis „procesiniai“, tolesnis pakeitimas netaikomas redakcijai lietuvių kalba;

— netaikoma redakcijai lietuvių kalba;

— 4 dalies antros pastraipos tekstas išdėstomas taip:

„Ant šalių pateikto procesinio dokumento originalo arba šio dokumento originalu laikomos versijos ⁽¹⁾ ir ant kiekvienos kopijos, kuri joms įteikiama, įrašoma pastaba apie registraciją, kurioje nurodomas eilės numeris ir įrašymo į registrą data. Ši pastaba įrašoma proceso kalba.“;

— 5 dalies tekstas išdėstomas taip:

„Jeigu procesinis dokumentas neįrašomas į registrą tą pačią dieną, kai jis pateikiamas, pateikimo data nurodoma registre ir ant originalios bei originalu laikomos versijos, taip pat ant šio dokumento kopijų.“;

— 6 dalyje po žodžių „arba kanceliarijos pareigūnas ar darbuotojas,“ įrašoma frazė „2011 m. rugsėjo 14 d. Bendrojo Teismo sprendimo 5 straipsnyje nurodytą datą,“.

3. 4 straipsnis keičiamas taip:

— 2 dalies antra pastraipa tampa 3 dalies pirma pastraipa;

— 2 dalies trečia pastraipa tampa 3 dalies antra pastraipa;

— 2 dalies ketvirta pastraipa tampa 4 dalimi;

— 3 dalis tampa 5 dalimi.

4. 5 straipsnis keičiamas taip:

— 1 dalies tekstas išdėstomas taip:

„Bylos medžiagą sudaro procesiniai dokumentai, prireikūs įskaitant jų priedus, su šių nurodymų 3 straipsnio 4 dalies antroje pastraipoje paminėta pastaba, kurią pasirašo Bendrojo Teismo kancleris, šioje byloje priimti sprendimai, įskaitant sprendimus dėl atsisakymo priimti dokumentus, teismo posėdžio pranešimai, posėdžio protokolai, Teismo kanclerio įteikti pranešimai ir prireikūs bet kurie kiti dokumentai arba korespondencija, į kuriuos atsižvelgiama priimant sprendimą byloje.“;

⁽¹⁾ Kaip tai suprantama pagal 2011 m. rugsėjo 14 d. Bendrojo Teismo sprendimo dėl procesinių dokumentų pateikimo ir įteikimo per taikomąją programą *e-Curia* 3 straipsnį (OL C 289, p. 9).

- 2 dalyje sakinio dalis „, ar dokumentas turėtų būti įtrauktas į bylos medžiagą, “ keičiama „dėl procesinio dokumento įtraukimo į bylos medžiagą“;
 - 4 dalies pirmoje pastraipoje išbraukiamas žodis „originalu“, žodis „medžiagos“ keičiamas žodžiu „medžiaga“;
 - 5 dalies tekstas išdėstomas taip:

„Procesinių dokumentų konfidencialios ir nekonfidencialios versijos bylos medžiagoje tvarkomos atskirai. Susipažinti su konfidencialia procesinio dokumento versija gali tik tos šalys, kurių atžvilgiu nebuvo nurodyta užtikrinti konfidencialumą.“;
 - 6 dalyje po žodžio „pridėta“ įrašomas žodis „procesinių“, tolesnis pakeitimas netaikomas redakcijai lietuvių kalba;
 - 7 dalyje po žodžio „esančių“ įrašomas žodis „procesinių“;
 - netaikoma redakcijai lietuvių kalba.
5. 6 straipsnis keičiamas taip:
- 1 dalyje žodžiai „tam tikrų bylos medžiagos dalių ar dokumentų“ keičiami žodžiais „tam tikrų bylos medžiagos duomenų“;
 - 2 dalies pirmoje pastraipoje žodžiai „tam tikrų bylos medžiagos dalių ar dokumentų“ keičiami žodžiais „tam tikrų bylos medžiagos duomenų“, o nuoroda „74–77 punktai“ keičiama nuoroda „88–91 punktai“.
6. 7 straipsnis keičiamas taip:
- pavadinime po žodžio „priimti“ įrašomas žodis „procesinius“;
 - pakeitimas netaikomas redakcijai lietuvių kalba;
 - 1 dalies antroje pastraipoje po žodžio „pateiktų“ įrašomas žodis „procesinių“;
 - 1 dalies trečioje pastraipoje žodžiai „55 ir 56 punktuose“ keičiami žodžiais „55 punkte, o žodis „pareiškimo“ – žodžiais „procesinio dokumento“;
 - 1 dalies ketvirtoje pastraipoje žodžiai „57 ir 59 punktų“ keičiami žodžiais „64 ir 66–68 punktų“, o žodis „pareiškimo“ – žodžiais „procesinio dokumento“;
 - 2 dalyje išbraukiami žodžiai „pareiškimus arba“;
 - 3 dalies pirmoje pastraipoje po žodžio „dėl“ įrašomas žodis „procesinių“, sakinio dalis „Procedūros reglamento 43 straipsnio 7 dalyje numatyto sprendimo, kuriame nustatyta, kokiomis sąlygomis elektroniniu būdu Teismo kanceliarijai pateiktas procesinis dokumentas pripažįstamas šio dokumento originalu“ keičiama sakinio dalimi „2011 m. rugsėjo 14 d. Bendrojo Teismo sprendimo“;
 - 4 dalyje išbraukiami žodžiai „pareiškimo arba“;
 - 5 dalies pirmoje pastraipoje išbraukiami žodžiai „pareiškimus arba“;
 - 5 dalies antroje pastraipoje išbraukiami žodžiai „pareiškimo arba“;
 - 5 dalies trečioje pastraipoje žodžiai „pranešant apie“ keičiami žodžiu „įteikiant“, o žodis „jo“ pakeičiamas žodžiu „dokumento“;
 - 6 dalies tekstas išdėstomas taip:

„Jeigu šalis užginčija Teismo kanclerio atsisakymą priimti procesinį dokumentą, Teismo kancleris pateikia šį dokumentą pirmininkui, kad būtų nuspręsta, ar jį priimti.“
7. 9 straipsnio 2 dalyje išbraukiami žodžiai „pareiškimą ar kitą“.

8. 10 straipsnis keičiamas taip:

- 1 dalies pirmoje pastraipoje žodis „įteikiama“ keičiamas žodžiu „įteikiant“, žodžiai „patvirtintą kopiją išsiunčiant“ keičiami žodžiais „patvirtinta kopija išsiunčiama“, o žodžiai „arba įteikiant“ – žodžiais „arba įteikiama“;
- 1 dalies antroje pastraipoje išbraukiamas paskutinis sakinys;
- pakeitimas netaikomas redakcijai lietuvių kalba;
- pakeitimas netaikomas redakcijai lietuvių kalba;
- 6 dalies tekstas išdėstomas taip:

„Jeigu dėl procesinio dokumento priedo apimtys ar dėl kitų priežasčių pateikiamas tik vienas jo egzempliorius ir jeigu kopijos negali būti įteiktos šalims, Teismo kancleris apie tai jas informuoja ir nurodo, kad su priedu jos gali susipažinti kanceliarijoje.“

9. 11 straipsnio 2 dalyje prieš žodį „dokumentai“ įrašomas žodis „procesiniai“.

10. Pakeitimas netaikomas redakcijai lietuvių kalba.

11. 13 straipsnio 3 dalyje žodžiai „įrodymai ar dokumentai“ keičiami žodžiais „procesiniai dokumentai“.

12. Pakeitimas netaikomas redakcijai lietuvių kalba.

13. 19 straipsnio 2 dalyje po žodžių „Procedūros reglamento,“ įrašoma sakinio dalis „2011 m. rugsėjo 14 d. Bendrojo Teismo sprendimo ir *E-Curia* naudojimosi sąlygų“.

2 straipsnis

Šie Nurodymų Bendrojo Teismo kancleriui pakeitimai skelbiami *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Jie įsigalioja kitą dieną po jų paskelbimo.

Priimta Liuksemburge 2012 m. sausio 24 d.

Kancleris
E. COULON

Pirmininkas
M. JAEGER

PRAKTINIAI NURODYMAI ŠALIMS BENDRAJAME TEISME

Turinys

I. DĖL RAŠYTINĖS PROCESO DALIES	25
A. BENDROSIOS NUOSTATOS	25
A.1. Techninių ryšio priemonių naudojimas	25
1) Naudojant programą e-Curia	25
2) Telefaksu arba elektroniniu paštu	25
A.2. Procesinių dokumentų įforminimas	26
A.3. Rinkmenų įforminimas per programą e-Curia	27
A.4. Pareiškimų apimtis	27
B. PAREIŠKIMŲ STRUKTŪRA IR TURINYS	28
B.1. Tiesioginiai ieškiniai	28
1) Ieškinys ir atsiliepimas į ieškinį (kitose nei intelektinės nuosavybės bylose)	28
a. Ieškinys	28
b. Atsiliepimas į ieškinį	29
2) Ieškinys ir atsakymas į ieškinį (intelektinės nuosavybės bylose)	29
a. Ieškinys	29
b. Atsakymas į ieškinį	30
B.2. Apeliaciniai skundai	30
a. Apeliaciniai skundai	30
b. Atsiliepimas į skundą	31
C. PROCESINIŲ DOKUMENTŲ PRIEDŲ PATEIKIMAS	31
D. PROCESINIŲ DOKUMENTŲ TRŪKUMŲ PAŠALINIMO ATVEJAI	32
D.1. Ieškinio trūkumų pašalinimo atvejai	32
a. Sąlygos, kurių nepaisymas pateisina atsisakymą įteikti ieškinį atsakovui	32
b. Formos reikalavimai, kurių nesilaikymas pateisina įteikimo atsakovui atidėjimą	33
c. Formos reikalavimai, kurių nesilaikymas neužkerta kelio įteikimui atsakovui	34
D.2. Ieškinių trūkumų dėl didelės apimties pašalinimo atvejai	34
D.3. Kitų procesinių dokumentų trūkumų pašalinimas	35
E. PRAŠYMAS PRIIMTI SPRENDIMĄ BYLOJE TAIKANT PAGREITINTĄ PROCEDŪRĄ	35
F. PRAŠYMAI SUSTABDYTI TAIKYMĄ AR VYKDYMĄ IR IMTIS KITŲ LAIKINŲJŲ APSAUGOS PRIEMONIŲ	36
G. PRAŠYMAI UŽTIKRINTI KONFIDENCIALUMĄ	36
a. Prašymo įstoti į bylą atvejis	37
b. Bylų sujungimo atvejis	37

H. PRAŠYMAI LEISTI ANTRĄ KARTĄ PATEIKTI PAREIŠKIMUS	37
H.1. Dėl prašymų leisti pateikti dubliką ar tripliką intelektinės nuosavybės bylose	37
H.2. Dėl prašymų leisti pateikti dubliką apeliaciniame procese	37
I. DĖL PRAŠYMŲ SURENGTI TEISMO POSĖDĮ	37
I.1. Dėl prašymų surengti teismo posėdį intelektinės nuosavybės bylose	37
I.2. Dėl prašymų surengti teismo posėdį apeliaciniame procese	38
J. DĖL TEISINĖS PAGALBOS PRAŠYMŲ	38
II. DĖL ŽODINĖS PROCESO DALIES	39
III. ŠIŲ PRAKTINIŲ NURODYMŲ ĮSIGALIOJIMAS	41

BENDRASIS TEISMAS,

vadovaudamasis savo Procedūros reglamento 150 straipsniu;

atsižvelgdamas į tai, kad:

siekiant užtikrinti gerą teisingumo vykdymą, būtina pateikti praktinius nurodymus šalims atstovaujantiems asmenims, advokatams ir atstovams, kaip tai suprantama pagal Protokolo dėl Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto (toliau – Statutas) 19 straipsnį, dėl jų procesinių dokumentų pateikimo ir dėl geresnio pasirengimo Bendrajame Teisme vykstantiems posėdžiams,

šie nurodymai pakartoja, paaiškina ir papildo tam tikras Bendrojo Teismo procedūros reglamento nuostatas ir jie skirti tam, kad šalims atstovaujantys asmenys galėtų atsižvelgti į aspektus, su kuriais susiduria Bendrasis Teismas, ypač susijusius su vertimu raštu, vidiniu procesinių dokumentų tvarkymu bei su vertimu žodžiu,

2007 m. liepos 5 d. Teismo nurodymai savo kancleriui (OL L 232, p. 1), iš dalies pakeisti 2010 m. gegužės 17 d. (OL L 170, p. 53) ir 2012 m. sausio 24 d. (OL L 68, p. 23) (toliau – Nurodymai Bendrojo Teismo kancleriui), įpareigoja kanclerį užtikrinti, kad procesiniai dokumentai, įtraukti į bylos medžiagą, atitiktų Statuto, Procedūros reglamento ir šių Praktinių nurodymų šalims (toliau – Praktiniai nurodymai) nuostatas bei minėtus Nurodymus Bendrojo Teismo kancleriui, būtent įpareigoja jį reikalauti, kad visi pateiktų dokumentų trūkumai būtų pataisyti, o to neatlikus, prirėkus atsisakyti priimti tuos dokumentus, jeigu jie neatitinka Statuto ar Procedūros reglamento nuostatų,

laikydami šiuos Praktinių nurodymų šalims atstovaujantys asmenys, veikdami kaip teisingumo pagalbininkai, gali būti tikri, kad jų pateiktus procesinius dokumentus Bendrasis Teismas gali tinkamai tvarkyti ir kad dėl šiųose Praktiniuose nurodymuose išdėstytų klausimų jiems nebus taikomas Procedūros reglamento 90 straipsnio a punktas;

pasitaręs su valstybių narių atstovų įgaliotiniais, institucijomis, dalyvaujančiomis byloje Bendrajame Teisme, bei su Europos Sąjungos advokatūrų ir teisininkų draugijų taryba (CCBE),

NUSPRENDŽIA PRIIMTI ŠIUOS PRAKTINIUS NURODYMUS:

I. DĖL RAŠY TINĖS PROCESO DALIES

A. BENDROSIOS NUOSTATOS

A.1. Techninių ryšio priemonių naudojimas

1) Naudojant programą *e-Curia*

1. Vien elektroniniu būdu procesinius dokumentus galima pateikti naudojant programą *e-Curia* (<https://curia.europa.eu/e-Curia>), laikantis *E-Curia* naudojimo sąlygų.
2. Procesiniame dokumente paminėti šio dokumento priedai, kurių pobūdis neleidžia pateikti jų per *e-Curia*, gali būti perduoti atskirai pagal Procedūros reglamento 43 straipsnio 1 dalį su sąlyga, kad šie priedai nurodyti per *e-Curia* pateikto dokumento priedų sąrašė. Priedų sąrašė turi būti išvardyti priedai, kurie bus pateikti atskirai. Šiuos priedus kanceliarija turi gauti ne vėliau kaip per dešimt dienų nuo procesinio dokumento pateikimo per *e-Curia*.
3. Nepažeidžiant specialiųjų reikalavimų, šių nurodymų nuostatos taikomos per programą *e-Curia* pateiktiems procesiniams dokumentams.

2) Telefaksu arba elektroniniu paštu

4. Pagal Procedūros reglamento 43 straipsnio 6 dalį pasirašyto procesinio dokumento originalo kopija gali būti perduota Bendrojo Teismo kanceliarijai:

— telefaksu (fakso numeris (+352) 4303-2100) arba

— elektroniniu paštu (elektroninio pašto adresas: GeneralCourt.Registry@curia.europa.eu).

5. Dokumentą siunčiant elektroniniu paštu, priimama tik pasirašyto originalo nuskenuota kopija. Pageidautina, kad dokumentai būtų nuskenuoti 300 DPI skiriamąja geba ir pateikti PDF formatu (vaizdas ir tekstas), naudojant tokią programinę įrangą kaip *Acrobat* arba *Readiris 7 Pro*. Paprasta elektroninė rinkmena ar rinkmena su elektroniniu parašu arba kompiuterio sukurtu faksimiliniu parašu neatitinka Procedūros reglamento 43 straipsnio 6 dalies sąlygų. Neatsižvelgiama į jokią su byla susijusią korespondenciją, kurią Bendrasis Teismas gauna kaip paprastą elektroninio pašto žinutę.
6. Į procesinio dokumento pateikimo telefaksu ar elektroniniu paštu datą, skaičiuojant atitinkamo termino pabaigą, atsižvelgiama tik tuomet, jeigu šaliai atstovaujančio asmens pasirašytas (ranka) originalas pateikiamas Bendrojo Teismo kanceliarijai ne vėliau kaip po 10 dienų, kaip numatyta Procedūros reglamento 43 straipsnio 6 dalyje.
7. Pasirašytas originalas turi būti išsiųstas nedelsiant, tuojau pat po kopijos išsiuntimo, nedarant jokių, net nedidelių, dokumento pataisymų ar pakeitimų. Jeigu pasirašytas originalas ir anksčiau išsiųsta kopija skiriasi, atsižvelgiama tik į pasirašyto originalo pateikimo datą. Pagal Procedūros reglamento 43 straipsnio 1 dalies antrą pastraipą kartu su kiekvienu pasirašytu procesinio dokumento originalu turi būti pateiktas pakankamas patvirtintų kopijų skaičius.
8. Jeigu pagal Procedūros reglamento 44 straipsnio 2 dalį šalis sutinka gauti dokumentus telefaksu ar kitomis techninėmis ryšio priemonėmis, tai patvirtinančiame pareiškime turi būti nurodytas telefakso numeris ir (arba) elektroninio pašto adresas Bendrojo Teismo kanceliarijos įteikiamiems dokumentams siųsti. Gavėjo kompiuteryje turi būti įdiegta tinkama programinė įranga (pavyzdžiui, *Acrobat* arba *Readiris 7 Pro*), kuri leistų perskaityti Bendrojo Teismo kanceliarijos siunčiamus įteikiamus dokumentus, parengtus PDF formatu.

A.2. Procesinių dokumentų įforminimas

9. Pirmajame procesinio dokumento puslapyje nurodoma ši informacija:
 - a) dokumento pavadinimas (ieškinys, atsiliepimas į ieškinį, atsakymas į ieškinį, dublikas, triplikas, prašymas įstoti į bylą, įstojimo į bylą paaiškinimas, prieštaravimas dėl priimtino, pastabos dėl ..., atsakymai į klausimus, t. t.);
 - b) bylos numeris (T-.../...), jeigu jį jau pranešė Bendrojo Teismo kanceliarija;
 - c) ieškovo ir atsakovo, taip pat kiekvienos intelektinės nuosavybės bylose bei bylose pagal apeliacinius skundus dėl Tarnautojų teismo sprendimo dalyvaujančios šalies pavardės arba pavadinimai;
 - d) šalies, kurios vardu pateikiamas dokumentas, pavardė arba pavadinimas.
10. Visos dokumento pastraipos turi būti sunumeruotos.
11. Dokumento, kuris pateikiamas ne per programą *e-Curia*, pabaigoje turi būti atitinkamai šaliai atstovaujančio asmens parašas (ranka). Jeigu šaliai atstovauja keli asmenys, pakanka, kad dokumentą pasirašo vienas iš jų.
12. Procesiniai dokumentai privalo būti pateikti tokia forma, kad Bendrasis Teismas juos galėtų tvarkyti elektroniniu būdu.

Turi būti laikomasi šių reikalavimų:

- a) ant A4 formato lapo parašytas tekstas turi būti lengvai įskaitomas ir išdėstytas tik vienoje lapo pusėje (*recto*, o ne *recto-verso*);
- b) popieriniai dokumentai turi būti sudėti kartu taip, kad juos būtų galima lengvai atskirti. Jie negali būti surišti ar sujungti kitu būdu (pvz., suklijuoti ar susegti);

c) tekstas turi būti surinktas pakankamai dideliu šriftu ⁽¹⁾, kad būtų nesunku skaityti, su tokiais tarpais tarp eilučių ir parašėmis, kad būtų galima lengvai iškaityti nuskenuotą versiją ⁽²⁾;

d) dokumento puslapiai turi būti iš eilės sunumeruoti didėjančia tvarka viršutiniame dešiniajame kampe; pateikiamų dokumento priedų puslapiai turi būti sunumeruoti pagal šių Praktinių nurodymų 59 punkte pateiktas taisykles.

13. Kiekvienos pasirašyto, ne per programą *e-Curia* pateikto procesinio dokumento originalo kopijos, kurią šalys privalo pateikti pagal Procedūros reglamento 43 straipsnio 1 dalies antrą pastraipą, tikrumą pirmame puslapyje turi patvirtinti atitinkamai šaliai atstovaujantis asmuo ir pažymėti savo inicialais.

A.3. Rinkmenų įforminimas per programą *e-Curia*

14. Per programą *e-Curia* pateikiami procesiniai dokumentai perduodami rinkmenų forma. Siekiant palengvinti jų tvarkymą Bendrojo Teismo kanceliarijoje, rekomenduojama laikytis Naudojimosi *e-Curia* vadove, kuris prieinamas internetu Europos Sąjungos Teisingumo Teismo svetainėje, suformuluotų praktinių patarimų, t. y.:

- rinkmenose turi būti nurodytas dokumentą apibūdinantis pavadinimas (paaiškinimai, priedų 1 dalis, priedų 2 dalis, lydraštis ir t. t.),
- procesiniame dokumente nebūtinai turi būti parašas (ranka),
- procesinio dokumento tekstas gali būti iš karto išsaugotas PDF formatu naudojant teksto apdorojimo programą, nesant būtinybės jo skenuoti,
- procesiniame dokumente turi būti priedų sąrašas,
- priedai turi būti vienoje ar keliuose rinkmenose, atskirose nuo rinkmenos su procesiniu dokumentu. Vienoje rinkmenoje gali būti keli priedai. Nebūtina kurti atskiros rinkmenos kiekvienam priedui.

A.4. Pareiškimų apimtis

15. Atsižvelgiant į bylos sritį ir jos aplinkybes, nustatyta, jog didžiausias pareiškimų ⁽³⁾ puslapių skaičius negali viršyti:

- ieškinio bei atsiliepimo į ieškinį atveju – 50 puslapių,
- ieškinio bei atsakymo į ieškinį intelektinės nuosavybės bylose atveju – 20 puslapių,
- apeliacinio skundo ir atsakymo į apeliacinį skundą atveju – 15 puslapių,
- dubliko ir tripliko atveju – 25 puslapių,
- apeliacinėse ir intelektinės nuosavybės bylose dubliko ir tripliko atveju – 15 puslapių,
- prieštaravimo dėl priimtumo ir pastabų dėl jo atveju – 20 puslapių,
- įstojimo į bylą paaiškinimo atveju – 20 puslapių, o pastabų dėl šio paaiškinimo atveju – 15 puslapių.

⁽¹⁾ Pavyzdžiui, pagrindinis tekstas – 12 dydžio *Times New Roman* šriftu, išnašos – 10 dydžio *Times New Roman* šriftu.

⁽²⁾ Pavyzdžiui, vienos eilutės intervalu ir mažiausiai 2,5 cm parašėmis.

⁽³⁾ Tekstas turi būti surašytas laikantis šių nurodymų 12 punkto c papunktyje nurodytų reikalavimų.

16. Viršyti šį puslapių skaičių leidžiama tik ypač sudėtingų teisinių ar faktinių klausimų atvejais.

B. PAREIŠKIMŲ STRUKTŪRA IR TURINYS

B.1. Tiesioginiai ieškiniai

17. Procedūros reglamente yra konkrečiai su intelektinės nuosavybės teisėmis susijusius ginčus reglamentuojančių nuostatų (130–136 straipsniai). Taigi taisyklės, susijusios su dėl šių ginčų reiškiamais ieškiniiais ir atsakymais į ieškinį (2), pateikiamos atskirai nuo taisyklių, kurios susijusios su dėl visų kitų ginčų pareiškiamais ieškiniiais ir atsiliepimais į ieškinį (1).

1) *Ieškinys ir atsiliepimas į ieškinį (kitose nei intelektinės nuosavybės bylose)*

a. Ieškinys

18. Ieškinyje pateiktina privaloma informacija nurodyta Procedūros reglamento 44 straipsnyje.

19. Ieškinio pradžioje turi būti nurodyta toliau išvardyta informacija:

a) ieškovo pavardė arba pavadinimas ir adresas;

b) ieškovui atstovaujančio asmens pavardė ir statusas;

c) šalis, prieš kurią ieškinys nukreiptas;

d) Procedūros reglamento 44 straipsnio 2 dalyje nurodyti pareiškimai (adresas dokumentams įteikti Liuksemburge ir (arba) sutikimas, kad dokumentai būtų įteikiami techninėmis ryšio priemonėmis).

20. Po ieškinio įžanginės dalies turi būti trumpai išdėstytos faktinės ginčo aplinkybės.

21. Teisinių argumentų išdėstymas turi atspindėti ieškinio pagrindus, kuriais remiamasi. Paprastai rekomenduotina prieš šiuos argumentus apibendrintai pateikti ieškinio pagrindus, kuriais remiamasi. Be to, labai pageidautina, kad kiekvienas nurodytas ieškinio pagrindas turėtų pavadinimą, kad būtų lengviau jį identifikuoti.

22. Ieškinio pradžioje arba pabaigoje turi būti išdėstyti tikslūs ieškinio reikalavimai.

23. Jei tai ieškinys dėl panaikinimo, turi būti pridedama ginčijamo akto kopija, nurodant, kad jis yra ginčijamas.

24. Kartu su ieškiniu, tačiau atskirai nuo pareiškime paminėtų priedų turi būti pateikti Procedūros reglamento 44 straipsnio 3 dalyje ir 5 dalies a ir b punktuose nurodyti dokumentai. Kiek tai susiję su Procedūros reglamento 44 straipsnio 3 dalyje numatyto dokumento pateikimu, remiantis Nurodymų Bendrojo Teismo kancleriui 8 straipsnio 2 dalimi, gali būti padaryta nuoroda į Bendrojo Teismo kanceliarijai jau pateiktą dokumentą.

25. Prie kiekvieno ieškinio turi būti pridedama ieškinio pagrindų ir pagrindinių argumentų, kuriais remiamasi, santrauka, kad būtų lengviau parengti Procedūros reglamento 24 straipsnio 6 dalyje numatytą pranešimą. Kadangi pranešimas *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* skelbiamas visomis oficialiosiomis kalbomis, ši santrauka turi būti ne ilgesnė kaip du puslapiai ir parengta pagal Europos Sąjungos Teisingumo Teismo interneto svetainėje pateiktą pavyzdį. Ją reikia pateikti atskirai nuo ieškinyje paminėtų priedų. Jeigu santrauka nepateikta per programą *e-Curia*, ji turi būti atsiųsta elektroninio pašto adresu GeneralCourt.Registry@curia.europa.eu kaip paprastas elektroninis dokumentas, nurodant bylą, su kuria ši santrauka susijusi.

26. Visi įrodymai turi būti aiškiai ir tiksliai nurodyti taip, kad būtų aiškos faktinės aplinkybės, kurias siekiama įrodyti:
- dokumentiniuose įrodymuose turi būti nuoroda į konkretų numerį priedų sąraše arba, jeigu ieškovas neturi konkretaus dokumento, turi būti aiškiai nurodyta, kaip galima jį gauti,
 - jeigu siekiama įrodyti liudytojų parodymais arba prašymu gauti informaciją, turi būti aiškiai nurodomas konkretus asmuo.
27. Jeigu ieškinys pareiškiamas po to, kai pateikiamas teisinės pagalbos prašymas, kuris, kaip numatyta Procedūros reglamento 96 straipsnio 4 dalyje, sustabdo ieškinio pareiškimo terminą, tai turi būti nurodyta ieškinio pradžioje.
28. Jeigu ieškinys pareiškiamas po nutarties dėl teisinės pagalbos prašymo įteikimo, ieškinyje taip pat turi būti nurodyta data, kada ieškovui nutartis buvo įteikta.
- b. Atsiliepimas į ieškinį
29. Atsiliepime į ieškinį pateiktina privaloma informacija nurodyta Procedūros reglamento 46 straipsnio 1 dalyje.
30. Be bylos numerio ir ieškovo pavardės arba pavadinimo, atsiliepimo į ieškinį pradžioje turi būti toliau išvardyta informacija:
- a) atsakovo pavardė arba pavadinimas ir adresas;
 - b) atsakovui atstovaujančio asmens pavardė ir statusas;
 - c) Procedūros reglamento 44 straipsnio 2 dalyje nurodyti pareiškimai (adresas dokumentams įteikti Liuksemburge ir (arba) sutikimas, kad dokumentai būtų įteikiami techninėmis ryšio priemonėmis).
31. Atsiliepimo į ieškinį pradžioje arba pabaigoje turi būti išdėstyti tikslūs atsakovo reikalavimai.
32. Atsiliepimui į ieškinį taikomi Praktinių nurodymų 21, 24 ir 26 punktai.
33. Bet koks priešingos šalies įrodinėjamų aplinkybių ginčijamas turi būti aiškus bei turi būti tiksliai nurodytos atitinkamos aplinkybės.
- 2) *Ieškinys ir atsakymas į ieškinį (intelektinės nuosavybės bylose)*
- a. Ieškinys
34. Kiekviename ieškinyje pateiktina privaloma informacija nurodyta Procedūros reglamento 44 straipsnyje ir 132 straipsnio 1 dalyje.
35. Ieškinio pradžioje turi būti nurodyta toliau išvardyta informacija:
- a) ieškovo pavardė arba pavadinimas ir adresas;
 - b) ieškovui atstovaujančio asmens pavardė ir statusas;
 - c) visų procedūros Apeliacinėje taryboje šalių pavardės ar pavadinimai ir adresai, jų nurodyti pranešimams gauti vykstant šiai procedūrai;
 - d) data, kai Apeliacinės tarybos sprendimas, dėl kurio teikiamas ieškinys, buvo įteiktas ieškovui;
 - e) Procedūros reglamento 44 straipsnio 2 dalyje nurodyti pareiškimai (adresas dokumentams įteikti Liuksemburge ir (arba) sutikimas, kad dokumentai būtų įteikiami techninėmis ryšio priemonėmis).
36. Ginčijamas Apeliacinės tarybos sprendimas turi būti pridėtas prie ieškinio.
37. Ieškiniams intelektinės nuosavybės bylose taikomi šių Praktinių nurodymų 20–22, 24 ir 26–28 punktai.

b. Atsakymas į ieškinį

38. Atsakyme į ieškinį pateiktina privaloma informacija nurodyta Procedūros reglamento 46 straipsnio 1 dalyje.
39. Be bylos numerio ir ieškovo pavardės arba pavadinimo, atsakymo į ieškinį pradžioje turi būti nurodyta:
- a) atsakovo arba įstojusios į bylą šalies pavardė arba pavadinimas ir adresas;
 - b) atsakovui arba įstojusiai į bylą šaliai atstovaujančio asmens pavardė ir statusas;
 - c) Procedūros reglamento 44 straipsnio 2 dalyje nurodyti pareiškimai (adresas dokumentams įteikti Liuksemburge ir (arba) sutikimas, kad dokumentai būtų įteikiami techninėmis ryšio priemonėmis).
40. Atsakymo į ieškinį pradžioje arba pabaigoje turi būti išdėstyti tikslūs atsakovo arba įstojusios į bylą šalies reikalavimai.
41. Atsakymui į ieškinį taikomi šių Praktinių nurodymų 21, 24, 26 ir 33 punktai. Jeigu iki atsakymo į ieškinį pateikimo kitą procedūros Apeliacinėje taryboje šalis pateikė paaiškinimų dėl proceso kalbos pagal Procedūros reglamento 131 straipsnio 2 dalį, prie atsakymo į ieškinį turi būti pridėtas Procedūros reglamento 44 straipsnio 3 dalyje nurodytas dokumentas.

B.2. Apeliaciniai skundai

a. Apeliaciniai skundai

42. Apeliaciniame skunde turi būti pateikiama Procedūros reglamento 138 straipsnio 1 dalyje nurodyta informacija.
43. Kiekvieno apeliacinio skundo pradžioje turi būti nurodyta:
- a) apelianto pavardė arba pavadinimas ir adresas;
 - b) apeliantui atstovaujančio asmens pavardė ir statusas;
 - c) Tarnautojų teismo sprendimas, dėl kurio pateikiamas apeliacinis skundas (bylos pobūdis, bylą sprendusio teismo sudėtis, bylos data ir numeris);
 - d) kitų Tarnautojų teismo bylos šalių pavardės arba pavadinimai;
 - e) data, kada apeliantas gavo Tarnautojų teismo sprendimą, dėl kurio pateikiamas apeliacinis skundas;
 - f) Procedūros reglamento 44 straipsnio 2 dalyje nurodyti pareiškimai (adresas dokumentams įteikti Liuksemburge ir (arba) sutikimas, kad dokumentai būtų įteikiami techninėmis ryšio priemonėmis).
44. Apeliacinio skundo pradžioje arba pabaigoje turi būti išdėstyti tikslūs apelianto reikalavimai (Procedūros reglamento 139 straipsnio 1 dalis).
45. Paprastai nebūtina aprašyti ginčo aplinkybių; pakanka daryti nuorodą į Tarnautojų teismo sprendimą.
46. Rekomenduotina apeliacinio skundo pradžioje glaustai ir schematiškai išdėstyti apeliacinio skundo pagrindus. Teisinių argumentų išdėstymas turi atspindėti apeliacinio skundo pagrindus, kuriais jame remiamasi, ir ypač nurodomas teisės klaidas.
47. Prie apeliacinio skundo turi būti pridėtas Tarnautojų teismo sprendimas, dėl kurio paduodamas apeliacinis skundas.

48. Prie kiekvieno apeliacinio skundo turi būti pridedama apeliacinio skundo pagrindų ir pagrindinių argumentų, kuriais remiamasi, santrauka, kad būtų lengviau parengti Procedūros reglamento 24 straipsnio 6 dalyje numatytą pranešimą. Kadangi pranešimas *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* skelbiamas visomis oficialiosiomis kalbomis, ši santrauka turi būti ne ilgesnė kaip du puslapiai ir parengta pagal Europos Sąjungos Teisingumo Teismo interneto svetainėje pateiktą pavyzdį. Ją reikia pateikti atskirai nuo ieškinyje paminėtų priedų. Jeigu santrauka nepateikta per programą *e-Curia*, ji turi būti nusiųsta elektroninio pašto adresu GeneralCourt.Registry@curia.europa.eu kaip paprastas elektroninis dokumentas, nurodant bylą, su kuria ši santrauka susijusi.
49. Kartu su apeliaciniu skundu turi būti pateikiamas Procedūros reglamento 44 straipsnio 3 dalyje numatytas dokumentas (pažyma, įrodanti, kad advokatas turi teisę verstis advokato praktika valstybės narės arba kitos valstybės, Europos ekonominės erdvės susitarimo šalies, teisme), nebent apeliacinį skundą pateikiantis Sąjungos institucijai arba valstybei narei atstovauja atstovas. Kiek tai susiję su Procedūros reglamento 44 straipsnio 3 dalyje numatyto dokumento pateikimu, remiantis Nurodymų Bendrojo Teismo kancleriui 8 straipsnio 2 dalimi, gali būti padaryta nuoroda į Bendrojo Teismo kanceliarijai jau pateiktą dokumentą.
- b. Atsiliepimas į skundą
50. Atsiliepime į skundą turi būti pateikiama Procedūros reglamento 141 straipsnio 2 dalyje nurodyta informacija.
51. Be bylos numerio ir apelianto pavardės arba pavadinimo, atsiliepimo į skundą pradžioje turi būti nurodyta:
- a) atsiliepimą į skundą pateikiančios šalies pavardė arba pavadinimas ir adresas;
 - b) šiai šaliai atstovaujančio asmens pavardė ir statusas;
 - c) data, kada šalis gavo apeliacinį skundą;
 - d) Procedūros reglamento 44 straipsnio 2 dalyje nurodyti pareiškimai (adresas dokumentams įteikti Liuksemburge ir (arba) sutikimas, kad dokumentai būtų įteikiami techninėmis ryšio priemonėmis).
52. Atsiliepimo į skundą pradžioje arba pabaigoje turi būti išdėstyti tikslūs jį pateikiančios šalies reikalavimai (Procedūros reglamento 142 straipsnio 1 dalis).
53. Jeigu atsiliepime į skundą reikalaujama visiškai arba iš dalies panaikinti Tarnautojų teismo sprendimą remiantis pagrindu, kuris nebuvo pateiktas apeliaciniame skunde, reikia tai nurodyti atsiliepimo pavadinime („Atsiliepimas į skundą su priešpriešiniu apeliaciniu skundu“).
54. Teisinių argumentų išdėstymas turi kuo labiau atspindėti apeliacinio skundo pagrindus, kuriais apeliantas remiasi apeliaciniame skunde, ir (arba), jei reikia, pagrindus, kuriais remiamasi priešpriešiniame apeliaciniame skunde.
55. Kadangi faktinis arba teisinis pagrindas jau būna pateiktas skundžiamame sprendime, atsiliepime į skundą jis pakartojamas tik išimtiniais atvejais, kai jo apeliaciniame skunde pateiktas išdėstymas yra ginčijamas arba reikalauja patikslinimų. Bet koks ginčijimas turi būti aiškus ir turi būti tiksliai nurodytos atitinkamos faktinės arba teisinės aplinkybės.
56. Kartu su atsiliepimu į skundą turi būti pateikiamas Procedūros reglamento 44 straipsnio 3 dalyje numatytas dokumentas (pažyma, įrodanti, kad advokatas turi teisę verstis advokato praktika valstybės narės arba kitos valstybės, EEE susitarimo šalies, teisme), nebent atsiliepimą į skundą pateikiantis Sąjungos institucijai arba valstybei narei atstovauja atstovas.

C. PROCESINIŲ DOKUMENTŲ PRIEDŲ PATEIKIMAS

57. Kaip priedai gali būti pateikiami tik tie dokumentai, kurie paminėti procesinio dokumento tekste ir kurie būtini tam, kad būtų įrodytas ar paaiškintas jo turinys.

58. Priedai priimami tik tuomet, kai jie pateikiami kartu su priedų sąrašu. Šiame sąrašė nurodomi šie kiekvieno pridedamo dokumento duomenys:

- a) priedo numeris (nurodyti procesinį dokumentą, prie kurio pridedami dokumentai, parašant raidę ir numerį: pavyzdžiui, priedas A.1, priedas A.2 ... numeruojant ieškinio priedus; priedas B.1, priedas B.2 ... – atsiliepimo į ieškinį priedus; priedas C.1, priedas C.2 ... – dubliko priedus; priedas D.1, priedas D.2 – tripliko priedus);
- b) trumpas priedo apibūdinimas, nurodant jo pobūdį (pavyzdžiui, „laiškas“, nurodant jo datą, autorių, adresatą ir puslapių skaičių);
- c) procesinio dokumento puslapis ir punktas, kuriame priedas paminėtas ir kuriuo remiantis jis pateiktas.

59. Prie procesinio dokumento pridedamų dokumentų puslapiai turi būti sunumeruoti viršutiniame dešiniame kampe didėjančia eilės tvarka. Dokumentų puslapiai gali būti numeruojami išlaikant tolesnę procesinio dokumento numeraciją, prie kurio jie pridedami, arba atskirai nuo aptariamo dokumento, tačiau iš eilės.

60. Jeigu patys priedai turi priedus, jie numeruojami ir įforminami taip, kad būtų išvengta painiavos, ir, jeigu reikia, atskiriami skirtukais.

61. Kiekvienoje nuorodoje į pateikiamą dokumentą turi būti atitinkamo priedo numeris, nurodytas priedų sąrašė, ir dokumentas, su kuriuo pateiktas priedas, 58 punkte nurodyta forma.

D. PROCESINIŲ DOKUMENTŲ TRŪKUMŲ PAŠALINIMO ATVEJAI

D.1. Ieškinio trūkumų pašalinimo atvejai

a. Sąlygos, kurių nepaisymas pateisina atsisakymą įteikti ieškinį atsakovui

62. Jei ieškinys neatitinka toliau išvardytų sąlygų, Bendrojo Teismo kanceliarija neįteikia ieškinio atsakovui, ir nustatomas protingas terminas pašalinti trūkumus, susijusius su:

	Tiesioginiai ieškiniai (kitose nei intelektinės nuosavybės bylose)	Intelektinės nuosavybės bylos	Apeliaciniai skundai
a)	advokato įgaliojimą patvirtinančio dokumento pateikimu (Procedūros reglamento 44 straipsnio 3 dalis)	advokato įgaliojimą patvirtinančio dokumento pateikimu (Procedūros reglamento 44 straipsnio 3 dalis)	advokato įgaliojimą patvirtinančio dokumento pateikimu (Procedūros reglamento 44 straipsnio 3 dalis)
b)	privatinės teisės reglamentuojamo juridinio asmens teisinio egzistavimo įrodymu (Procedūros reglamento 44 straipsnio 5 dalies a punktas)	privatinės teisės reglamentuojamo juridinio asmens teisinio egzistavimo įrodymu (Procedūros reglamento 44 straipsnio 5 dalies a punktas)	
c)	įgaliojimu (Procedūros reglamento 44 straipsnio 5 dalies b punktas)	įgaliojimu (Procedūros reglamento 44 straipsnio 5 dalies b punktas)	
d)	įrodymu, kad įgaliojimas buvo tinkamai suteiktas asmens, kuris turi teisę tai daryti (Procedūros reglamento 44 straipsnio 5 dalies b punktas)	įrodymu, kad įgaliojimas buvo tinkamai suteiktas asmens, kuris turi teisę tai daryti (Procedūros reglamento 44 straipsnio 5 dalies b punktas)	
e)	ginčijamo akto (ieškinio dėl panaikinimo atveju) arba dokumento, patvirtinančio prašymo priimti sprendimą datą (ieškinio dėl neveikimo atveju), pateikimu (Statuto 21 straipsnio antra pastraipa; Procedūros reglamento 44 straipsnio 4 dalis)	ginčijamo Apeliacinės tarybos sprendimo pateikimu (Procedūros reglamento 132 straipsnio 1 dalies antra pastraipa)	Tarnautojų teismo sprendimo, dėl kurio paduodamas apeliacinis skundas, pateikimu (Procedūros reglamento 138 straipsnio 2 dalis)

	Tiesioginiai ieškiniai (kitose nei intelektinės nuosavybės bylose)	Intelektinės nuosavybės bylos	Apeliaciniai skundai
f)		procedūros Apeliacinėje taryboje šalių pavardėmis ar pavadinimais ir adresais, jų nurodytais pranešimams gauti vykstant šiai procedūrai (Procedūros reglamento 132 straipsnio 1 dalies pirmą pastraipą)	
g)		data, kada buvo įteiktas Apeliacinės tarybos sprendimas (Procedūros reglamento 132 straipsnio 1 dalies antrą pastraipą)	data, kada buvo pranešta apie Tarnautojų teismo sprendimą, dėl kurio paduodamas apeliacinis skundas (Procedūros reglamento 138 straipsnio 2 dalis)

b. Formos reikalavimai, kurių nesilaikymas pateisina įteikimo atsakovui atidėjimą

63. Jei ieškinys neatitinka toliau išvardytų formos reikalavimų, ieškinio įteikimas atsakovui atidedamas ir nustatomas protingas terminas pašalinti trūkumus, susijusius su:

	Popierinis ieškinys (įskaitant prieš tai telefaksu arba elektroniniu paštu atsiųstus dokumentus)	Per <i>e-Curia</i> pateiktas ieškinys
a)	ieškovo adreso nurodymu (Statuto 21 straipsnio pirmą pastraipą; Procedūros reglamento 44 straipsnio 1 dalies a punktas; Praktinių nurodymų 19 punkto a papunktis, 35 punkto a papunktis arba 43 punkto a papunktis)	ieškovo adreso nurodymu (Statuto 21 straipsnio pirmą pastraipą; Procedūros reglamento 44 straipsnio 1 dalies a punktas; Praktinių nurodymų 19 punkto a papunktis, 35 punkto a papunktis arba 43 punkto a papunktis)
b)	šaliai atstovaujančio asmens parašo (ranka) vieta (Praktinių nurodymų 11 punktas)	
c)	punktų numeracija (Praktinių nurodymų 10 punktas)	punktų numeracija (Praktinių nurodymų 10 punktas)
d)	sąraše paminėtų priedų pateikimu (Procedūros reglamento 43 straipsnio 1 dalies antrą pastraipą)	sąraše paminėtų priedų pateikimu (Procedūros reglamento 43 straipsnio 1 dalies antrą pastraipą)
e)	pakankamo sąraše paminėtų priedų kopijų skaičiaus pateikimu (Procedūros reglamento 43 straipsnio 1 dalies antrą pastraipą)	
f)	priedų sąrašo pateikimu (Procedūros reglamento 43 straipsnio 4 dalis; Praktinių nurodymų 58 punktas)	priedų sąrašo pateikimu (Procedūros reglamento 43 straipsnio 4 dalis; Praktinių nurodymų 58 punktas)
g)	pakankamu priedų sąrašo kopijų skaičiumi (Procedūros reglamento 43 straipsnio 1 dalies antrą pastraipą)	
h)	priedų sąrašu su trumpu jų apibūdinimu (Praktinių nurodymų 58 punkto b papunktis) ir puslapių bei punkto (punktų) nurodymu (Praktinių nurodymų 58 punkto c papunktis)	priedų sąrašu su trumpu jų apibūdinimu (Praktinių nurodymų 58 punkto b papunktis) ir puslapių bei punkto (punktų) nurodymu (Praktinių nurodymų 58 punkto c papunktis)
i)	pakankamu priedų sąrašo nurodant puslapį ir punktą (punktus) kopijų skaičiumi (Procedūros reglamento 43 straipsnio 1 dalies antrą pastraipą)	

	Popierinis ieškinys (įskaitant prieš tai telefaksu arba elektroniniu paštu atsiųstus dokumentus)	Per <i>e-Curia</i> pateiktas ieškinys
j)	pakankamu ginčijamo akto arba dokumento, patvirtinančio prašymo priimti sprendimą datą, kopijų skaičiumi (Procedūros reglamento 43 straipsnio 1 dalies antra pastraipa)	
k)	sutarties, kurioje yra arbitražinė išlyga, egzemplioriaus pateikimu (Procedūros reglamento 44 straipsnio 5a dalis)	sutarties, kurioje yra arbitražinė išlyga, egzemplioriaus pateikimu (Procedūros reglamento 44 straipsnio 5a dalis)
l)	pakankamu sutarties, kurioje yra arbitražinė išlyga, egzemplioriaus kopijų skaičiumi (Procedūros reglamento 43 straipsnio 1 dalies antra pastraipa)	
m)	ieškinio ir priedų puslapių numeracija (Praktinių nurodymų 12 punkto d papunktis ir 59 punktas)	ieškinio ir priedų puslapių numeracija (Praktinių nurodymų 12 punkto d papunktis ir 59 punktas)
n)	pakankamu patvirtintų ieškinio kopijų skaičiumi (septynios intelektinės nuosavybės bylose <i>inter partes</i> ir šešios visose kitose bylose) (Procedūros reglamento 43 straipsnio 1 dalies antra pastraipa)	
o)	patvirtintų ieškinio kopijų pateikimu (Procedūros reglamento 43 straipsnio 1 dalies antra pastraipa; Praktinių nurodymų 13 punktas)	

c. Formos reikalavimai, kurių nesilaikymas neužkerta kelio įteikimui atsakovui

64. Jeigu ieškinys neatitinka toliau išvardytų formos reikalavimų, jis įteikiamas ir nustatomas protingas terminas pašalinti trūkumus, susijusius su:

- a) adresu dokumentams įteikti (adreso dokumentams įteikti Liuksemburge nurodymu ir (arba) sutikimu, kad dokumentai būtų įteikiami techninėmis ryšio priemonėmis) (Procedūros reglamento 44 straipsnio 2 dalis; Nurodymų Bendrojo Teismo kancleriui 10 straipsnio 3 dalis; Praktinių nurodymų 8 ir 19 punktai);
- b) kiekvieno papildomo advokato pažyma (Procedūros reglamento 44 straipsnio 3 dalis);
- c) ieškinio pagrindų ir pagrindinių argumentų santrauka (Praktinių nurodymų 25 ir 48 punktai) kitose nei intelektinės nuosavybės bylose;
- d) kita nei proceso kalba surašyto dokumento vertimu į proceso kalbą (Procedūros reglamento 35 straipsnio 3 dalies antra pastraipa).

D.2. Ieškinių trūkumų dėl didelės apimties pašalinimo atvejai

- 65. Kai ieškinio puslapių skaičius 40 % arba daugiau viršija šių Praktinių nurodymų 15 punkte nurodytą maksimalų puslapių skaičių, šis trūkumas yra šalintinas, nebent pirmininkas nurodytų kitaip.
- 66. Kai ieškinio puslapių skaičius mažiau kaip 40 % viršija šių Praktinių nurodymų 15 punkte nurodytą maksimalų puslapių skaičių, šis trūkumas gali būti šalintinas pirmininko nurodymu.
- 67. Kai ieškovo prašoma pašalinti ieškinio trūkumus, ieškinio, taisytino dėl apimties, įteikimas atsakovui atidedamas.

D.3. Kitų procesinių dokumentų trūkumų pašalinimas

68. Pirmiau išvardyti trūkumų pašalinimo atvejai tiek, kiek reikia, taikomi kitiems nei ieškinys procesiniams dokumentams.

E. PRAŠYMAS PRIIMTI SPRENDIMĄ BYLOJE TAIKANT PAGREITINTĄ PROCEDŪRĄ

69. Ieškinio, dėl kurio prašoma priimti sprendimą taikant pagreitintą procedūrą, puslapių skaičius iš esmės neturi viršyti 25 puslapių. Šis ieškinys turi būti pateiktas laikantis 18–25 punktuose išvardytų reikalavimų.
70. Prašymas, kad Bendrasis Teismas priimtų sprendimą taikydamas pagreitintą procedūrą, turi būti pateiktas atskiru dokumentu, kaip tai numatyta Procedūros reglamento 76a straipsnyje, ir jame trumpai turi būti pateikti motyvai dėl ypatingos bylos skubos bei kitų svarbių aplinkybių. Taikomos A.2, A.3 ir C skyrių nuostatos.
71. Rekomenduotina, kad šalis, prašanti taikyti pagreitintą procedūrą, savo prašyme nurodytų atitinkamo pareiškimo (ieškinio ar atsiliepimo į ieškinį) pagrindus, argumentus arba dalis, kurie bus pateikti tik tuo atveju, jeigu byloje nebus taikoma ši procedūra. Ši Procedūros reglamento 76a straipsnio 1 dalies antroje pastraipoje numatyta prašyme pateikiama informacija turi būti tiksli ir su nurodytais atitinkamų pastraipų numeriais.
72. Taip pat rekomenduotina, kad prie prašymo priimti sprendimą taikant pagreitintą procedūrą, kuriame pateikiama pirmesniame punkte nurodyta informacija, būtų pridėta atitinkamo pareiškimo santrauka.
73. Pateikiama pareiškimo santrauka turi atitikti šiuos reikalavimus:
- a) santrauka turi būti tos pačios formos kaip ir pirminė atitinkamo pareiškimo redakcija, kurios išbrauktos dalys pažymimos skliaustais su nuoroda „praleista“;
 - b) santraukoje paliktų pastraipų numeracija išlieka ta pati kaip ir pirminės atitinkamo pareiškimo redakcijos;
 - c) jeigu santraukoje nepateikiama nuoroda į visus pradinės atitinkamo pareiškimo redakcijos priedus, prie jos pridėtame priedų sąrašė pateikiama nuoroda „praleista“ kiekvienam praleistam priedui identifikuoti;
 - d) prie santraukos pridedamų pradinės atitinkamo pareiškimo redakcijos priedų numeracija turi išlikti ta pati kaip ir esanti minėtos redakcijos priedų sąrašė;
 - e) prie santraukos pridedamame sąrašė išvardyti priedai turi būti pridėti prie šios santraukos.
74. Kad santrauka būtų išnagrinėta kuo greičiau, ji turi atitikti pirmiau išvardytus reikalavimus.
75. Kai Bendrasis Teismas prašo pateikti pareiškimo santrauką remdamasis Procedūros reglamento 76a straipsnio 4 dalimi, jei nenurodoma priešingai, santrauka turi būti parengta vadovaujantis pirmiau išvardytais reikalavimais.
76. Jeigu ieškovas savo prašyme nenurodė ieškinio pagrindų, argumentų arba dalių, kurie bus pateikti tik tuo atveju, jeigu byloje nebus taikoma ši procedūra, atsakovas per mėnesį turi atsakyti į ieškinį.
77. Jeigu ieškovas savo prašyme nurodė ieškinio pagrindus, argumentus arba dalis, kurie bus pateikti tik tuo atveju, jeigu byloje nebus taikoma ši procedūra, atsakovas per mėnesį turi atsakyti į ieškinį pateiktus pagrindus ir argumentus, atsižvelgdamas į prašyme taikyti pagreitintą procedūrą pateiktas nuorodas.

78. Jeigu ieškovas prie prašymo prideda ieškinio santrauką, atsakovas per mėnesį turi atsakyti į šioje ieškinio santraukoje nurodytus pagrindus ir argumentus.
79. Jeigu Bendrasis Teismas nusprendžia atmesti prašymą taikyti pagreitintą procedūrą prieš atsakovui pateikiant atsiliepimą į ieškinį, Procedūros reglamento 76a straipsnio 2 dalies pirmoje pastraipoje numatytas vieno mėnesio terminas šiam atsiliepimui pateikti yra pratęsiamas papildomai vienu mėnesiu.
80. Jeigu Bendrasis Teismas nusprendžia atmesti prašymą taikyti pagreitintą procedūrą po to, kai atsakovas pateikė atsiliepimą į ieškinį per Procedūros reglamento 76a straipsnio 2 dalies pirmoje pastraipoje numatytą vieno mėnesio terminą, šiai šaliai papildomai suteikiamas vieno mėnesio terminas, kad ji galėtų papildyti atsiliepimą į ieškinį.

F. PRAŠYMAI SUSTABDYTI TAIKYMĄ AR VYKDYMĄ IR IMTIS KITŲ LAIKINŲJŲ APSAUGOS PRIEMONIŲ

81. Prašymas turi būti pateiktas atskiru dokumentu. Jis turi būti aiškiai suprantamas, kad nereikėtų remtis pagrindinėje byloje pateiktu ieškiniu.
82. Prašyme sustabdyti vykdymą arba imtis kitų laikinųjų apsaugos priemonių būtina kuo trumpiau ir glausčiau nurodyti ginčo dalyką, faktinius ir teisinius pagrindus, kuriais grindžiamas pagrindinis ieškinys ir kurie *prima facie* patvirtina jo pagrįstumą (*fumus boni juris*), bei skubumą lemiančias aplinkybes. Turi būti nurodyta (-os) prašoma (-os) priemonė (-ės). Taikomos A.2, A.3, B ir C skyrių nuostatos.
83. Kadangi prašymas imtis laikinųjų apsaugos priemonių skirtas leisti įvertinti *fumus boni juris* supaprastinto proceso tvarka, jame negali būti išdėstytas visas pagrindinėje byloje pateikto ieškinio turinys.
84. Tam, kad prašymas imtis laikinųjų apsaugos priemonių galėtų būti skubiai išnagrinėtas, jį sudarančių puslapių skaičius iš esmės (atsižvelgiant į bylos sritį ir jos aplinkybes) neturi viršyti 25.

G. PRAŠYMAI UŽTIKRINTI KONFIDENCIALUMĄ

85. Nepažeisdamas Procedūros reglamento 67 straipsnio 3 dalies antros ir trečios pastraipų nuostatų, Bendrasis Teismas atsižvelgia tik į tuos dokumentus, su kuriais šalims atstovaujantys asmenys galėjo susipažinti ir dėl kurių turėjo galimybę pareikšti savo nuomonę (Procedūros reglamento 67 straipsnio 3 dalies pirmą pastraipą).
86. Tačiau šalis gali prašyti, kad tam tikri slapti ar konfidencialūs prie bylos pridėti procesinių dokumentų duomenys ar dalys:
- nebūtų pateikti į bylą įstojusiai šaliai (Procedūros reglamento 116 straipsnio 2 dalis),
 - su jais nebūtų leista susipažinti sujungtos bylos šaliai (Procedūros reglamento 50 straipsnio 2 dalis).
87. Prašymas užtikrinti konfidencialumą turi būti pateiktas atskiru dokumentu. Jis negali būti pateiktas konfidencialiai.
88. Prašyme užtikrinti konfidencialumą turi būti nurodyta, kurios dalies konfidencialumą pageidaujama užtikrinti. Prašymas turi griežtai apsiriboti tik ta medžiaga, kuri yra tikrai konfidenciali, jis jokių būdu negali apimti viso procesinio dokumento, ir tik išimtiniais atvejais gali apimti visą priedą. Paprastai įmanoma pateikti nekonfidencialią procesinio dokumento versiją, kurioje būtų išbrauktos pastraipos, žodžiai ar skaičiai, taip nepadarant žalos nagrinėjamiems interesams.
89. Prašyme užtikrinti konfidencialumą turi būti tiksliai nurodytos atitinkamos pastraipos ar informacija ir trumpai išdėstyti motyvai, kodėl kiekviena iš šių pastraipų ar informacija yra slapta arba konfidenciali. To nepadarius, tai gali būti pagrindas Bendrajam Teismui atmesti prašymą.

90. Pateikdama prašymą užtikrinti konfidencialumą vieno ar kelių procesinių dokumentų atveju, šalis turi pateikti nekonfidencialią atitinkamo procesinio dokumento ar dokumentų versiją, kurioje nebūtų prašyme nurodytos informacijos ar pastraipų.

a. Prašymo įstoti į bylą atvejis

91. Kai byloje pateikiamas prašymas į ją įstoti, per kanclerio nustatytą terminą šalių prašoma nurodyti, ar jos pageidauja, kad būtų užtikrintas tam tikrų prie bylos medžiagos jau pridėtuose dokumentuose esančių duomenų konfidencialumas.

92. Dėl visų kitų vėliau pateikiamų dokumentų šalys turi nurodyti, kaip aprašyta 87–90 punktuose, kokių duomenų konfidencialumą pageidauja užtikrinti, ir kartu su integralia pateikiamų dokumentų versija pateikti versiją, kurioje šie duomenys praleisti. To nepadarius, pateikiami dokumentai bus perduoti įstojusiai į bylą šaliai.

b. Bylų sujungimo atvejis

93. Jei ketinama sujungti kelias bylas, per kanclerio nustatytą terminą šalių prašoma nurodyti, ar jos pageidauja, kad būtų užtikrintas tam tikrų prie bylų medžiagos jau pridėtuose dokumentuose esančių duomenų konfidencialumas.

94. Dėl visų kitų vėliau pateikiamų dokumentų šalys turi nurodyti, kaip aprašyta 88–90 punktuose, kokių duomenų konfidencialumą pageidauja užtikrinti, ir kartu su integralia pateikiamų dokumentų versija pateikti versiją, kurioje šie duomenys praleisti. To nepadarius, pateikiami dokumentai bus prieinami kitoms šalims.

H. PRAŠYMAI LEISTI ANTRĄ KARTĄ PATEIKTI PAREIŠKIMUS

H.1. Dėl prašymų leisti pateikti dubliką ar tripliką intelektinės nuosavybės bylose

95. Gavęs per Procedūros reglamento 135 straipsnio 2 dalyje numatytą terminą pateiktą prašymą, vadovaudamasis šia nuostata pirmininkas gali leisti pateikti dubliką ar tripliką, jeigu tai būtina, kad atitinkama šalis galėtų apginti savo poziciją.

96. Išskyrus ypatingas aplinkybes, tokio prašymo apimtis negali viršyti 2 puslapių ir jame turi būti glaustai pateikiamos tik konkrečios priežastys, dėl kurių, atitinkamos šalies manymu, dublikas ar triplikas yra būtinas. Prašymas turi būti aiškus, kad jį nagrinėjant nereikėtų remtis ieškiniu ar atsiliėpimu (-ais).

H.2. Dėl prašymų leisti pateikti dubliką apeliaciniame procese

97. Gavęs per Procedūros reglamento 143 straipsnio 1 dalyje numatytą terminą pateiktą prašymą, vadovaudamasis šia nuostata pirmininkas gali leisti pateikti dubliką, jeigu tai būtina, kad apeliantas galėtų apginti savo poziciją arba siekiant parengti sprendimą dėl apeliacinio skundo.

98. Išskyrus ypatingas aplinkybes, tokio prašymo apimtis negali viršyti 2 puslapių ir jame turi būti glaustai pateikiamos tik konkrečios priežastys, dėl kurių, apelianto manymu, dublikas yra būtinas. Prašymas turi būti aiškus, kad jį nagrinėjant nereikėtų remtis apeliaciniu skundu arba atsiliėpimu.

I. DĖL PRAŠYMŲ SURENGTI TEISMO POSĖDĮ

I.1. Dėl prašymų surengti teismo posėdį intelektinės nuosavybės bylose

99. Bendrasis Teismas gali nuspręsti sprendimą dėl ieškiniu priimti be žodinės proceso dalies, nebent per Procedūros reglamento 135a straipsnyje numatytą terminą viena iš šalių pateikė prašymą išklausti jos pastabas.

100. Prašyme turi būti nurodyta, kodėl šalis pageidauja būti išklausyta. Šiuos motyvus reikia pagrįsti konkrečiu posėdžio naudos atitinkamai šaliai įvertinimu ir juose būtina nurodyti bylos medžiagos aspektus arba argumentus, kuriuos, šalies manymu, būtina plačiau išdėstyti arba paneigti per posėdį. Nepakanka bendro pobūdžio nuorodos į su bylos ar sprendimų klausimų svarba susijusias priežastis.

I.2. Dėl prašymų surengti teismo posėdį apeliaciniame procese

101. Bendrasis Teismas gali nuspręsti sprendimą dėl apeliacinio skundo priimti be žodinės proceso dalies, nebent per Procedūros reglamento 146 straipsnyje numatytą terminą viena iš šalių pateikė prašymą išklaudyti jos pastabas.
102. Prašyme turi būti nurodyta, kodėl šalis pageidauja būti išklaudyta. Šiuos motyvus reikia pagrįsti konkrečiu posėdžio naudos atitinkamai šaliai įvertinimu ir juose būtina nurodyti bylos medžiagos aspektus arba argumentus, kuriuos, šalies manymu, būtina plačiau išdėstyti arba paneigti per posėdį. Nepakanka bendro pobūdžio nuorodos į su bylos ar sprendimų klausimų svarba susijusias priežastis.

J. DĖL TEISINĖS PAGALBOS PRAŠYMŲ

103. Pateikiant prašymą dėl teisinės pagalbos privaloma naudoti anketą. Anketą galima rasti Europos Sąjungos Teisingumo Teismo interneto svetainėje adresu www.curia.europa.eu.
104. Anketą taip pat galima gauti pateikus prašymą Bendrojo Teismo kancelijai elektroninio pašto adresu GeneralCourt.Registry@curia.europa.eu, kartu nurodant pavardę ar pavadinimą ir adresą, arba išsiunčiant laišką adresu:

Greffes du Tribunal de l'Union européenne
Rue du Fort Niedergrünwald
L-2925 Luxembourg

105. Kita nei anketos forma pateiktas prašymas nenagrinėjamas; į jį Bendrojo Teismo kancleris atsako primindamas, kad privaloma naudoti anketą, kurią jis prideda prie savo atsakymo.
106. Prašymo dėl teisinės pagalbos originalą turi pasirašyti jį pateikiantis asmuo ar jo advokatas. Teisinės pagalbos prašančio asmens advokatu pateikiant prašymą per programą *e-Curia*, advokato parašo nereikalaujama.
107. Jeigu teisinės pagalbos prašančio asmens advokatas šį prašymą pateikia prieš pareiškiant ieškinį, prie šio prašymo turi būti pridėtas Procedūros reglamento 44 straipsnio 3 dalyje numatytas dokumentas (pažyma, įrodanti, kad advokatas turi teisę verstis advokato praktika valstybės narės arba kitos valstybės, Europos ekonominės erdvės susitarimo šalies, teisme). Kiek tai susiję su Procedūros reglamento 44 straipsnio 3 dalyje numatyto dokumento pateikimu, remiantis Nurodymų Bendrojo Teismo kancelijai 8 straipsnio 2 dalimi, gali būti padaryta nuoroda į Bendrojo Teismo kancelijai jau pateiktą dokumentą.
108. Anketa siekiama sudaryti galimybes Bendrajam Teismui pagal Procedūros reglamento 95 straipsnio 2 dalį surinkti visą informaciją, reikalingą tinkamai nuspręsti dėl teisinės pagalbos prašymo. Tai yra:
- su prašymą dėl teisinės pagalbos teikiančio asmens ekonomine padėtimi susijusi informacija
- ir
- tuo atveju, jeigu ieškinys dar nepareikštas, – informacija, susijusi su šio ieškinio dalyku, bylos faktinėmis aplinkybėmis ir ieškinį grindžiančiais argumentais.
109. Prašymą dėl teisinės pagalbos teikiantis asmuo kartu su anketa privalo pateikti jo teiginius patvirtinančius dokumentus.
110. Tinkamai užpildyta anketa ir patvirtinamieji dokumentai turi būti suprantami, kad nereikėtų remtis galimais kitais teisinės pagalbos prašančiojo asmens Bendrajam Teismui atsiųstais laiškais.
111. Nepažeidžiant Bendrojo Teismo galimybės prašyti pateikti papildomos informacijos ar dokumentų pagal Procedūros reglamento 64 straipsnį, teisinės pagalbos prašymas negali būti papildytas vėliau pateikiant priedus; tokie priedai, jeigu jie bus pateikti Bendrajam Teismui nepaprašius, bus išsiųsti atgal. Vis dėlto išimtiniais atvejais patvirtinamieji dokumentai, kuriais siekiama įrodyti sunkią prašymą dėl teisinės pagalbos teikiančio asmens finansinę padėtį, gali būti priimti ir vėliau, jei pateikiamas atitinkamas paaiškinimas dėl vėlavimo juos pateikti.

112. Pagal Procedūros reglamento 96 straipsnio 4 dalį prašymas dėl teisinės pagalbos sustabdo ieškinio pareiškimo terminą iki nutarties, kurioje priimamas sprendimas dėl šio prašymo, įteikimo dienos arba, jeigu šioje nutartyje nėra paskirtas advokatas atstovauti suinteresuotajam asmeniui, iki nutarties, kuria paskiriamas advokatas prašymą dėl teisinės pagalbos pateikusiam asmeniui, įteikimo.
113. Sustabdymas įsigalioja nuo anketos pateikimo dienos arba, jei prašymas dėl teisinės pagalbos pateikiamas nenaudojant anketos, nuo šio prašymo pateikimo dienos su sąlyga, kad anketa atsiunčiama per 105 punkte minėtame laiške Bendrojo Teismo kancelerio šiam tikslui nustatytą terminą. Jeigu anketa per nustatytą terminą neatsiunčiama, sustabdymas įsigalioja nuo anketos pateikimo dienos.
114. Jeigu anketa pateikiama telefaksu arba elektroniniu paštu, kad į jos pateikimą tokiu būdu būtų atsižvelgta ieškinio pareiškimo terminui sustabdyti, advokato arba prašymą dėl teisinės pagalbos teikiančio asmens pasirašytą (ranka) originalą Bendrojo Teismo kanceliarija turi gauti ne vėliau kaip per dešimt dienų nuo tokio ieškinio pateikimo. Nepateikus originalo per šį dešimties dienų laikotarpį, terminas ieškiniui pareikšti sustabdomas nuo originalo pateikimo dienos. Tarp pasirašyto originalo ir anksčiau pateiktos kopijos esant skirtumų, atsižvelgiama tik į pasirašytą originalą, ir data, nuo kurios sustabdomas terminas ieškiniui pareikšti, yra šio originalo pateikimo diena.

II. DĖL ŽODINĖS PROCESO DALIES

115. Žodine proceso dalimi siekiama:

- prirėkus labai glaustai priminti poziciją, pabrėžiant esminius raštu išdėstytus pagrindus,
- prirėkus paaiškinti kai kuriuos rašytinėje proceso dalyje išdėstytus argumentus bei pateikti naujus, su po rašytinės proceso dalies pabaigos įvykusiais įvykiais susijusius argumentus, kurių dėl šios priežasties nebuvo galima pateikti rašytiniuose paaiškinimuose;
- atsakyti į galimus Bendrojo Teismo klausimus.

116. Atsižvelgdama į pirmesniame punkte apibrėžtus žodinės proceso dalies tikslus, kiekviena šalis turi įvertinti, ar iš tikrųjų naudinga sakyti kalbą, ar pakanka paprastos nuorodos į raštu pateiktas pastabas ar pareiškimus. Tokiu atveju žodinėje proceso dalyje galima daugiau dėmesio skirti atsakymams į Bendrojo Teismo užduotus klausimus. Jeigu šaliai atstovaujantis asmuo mano, kad būtina pareikšti savo nuomonę, jis visuomet gali apsiriboti tam tikrų klausimų išdėstymu, o dėl kitų klausimų remtis pareiškimais.
117. Jeigu šalis nusprendžia nesakyti kalbos, toks sprendimas jokių būdu nėra aiškinamas kaip jos sutikimas su kitos šalies pateikta kalba, jeigu nagrinėjami argumentai jau buvo paneigti raštu. Sprendimas nesakyti kalbos neužkerta kelio šaliai atsikirsti į kitos šalies kalbą.
118. Tam tikrais atvejais Bendrasis Teismas gali laikyti pageidautina žodinę proceso dalį pradėti jo narių klausimais šalims atstovaujantiems asmenims. Tokiu atveju šalims atstovaujantys asmenys turėtų į tai atsižvelgti, jeigu jie vėliau pageidauja sakyti trumpą kalbą.
119. Aiškumo sumetimais bei siekiant Bendrojo Teismo nariams sudaryti galimybes geriau suprasti kalbas paprastai pageidautina kalbėti laisvai remiantis užrašais, o ne skaityti tekstą. Taip pat šalims atstovaujančių asmenų prašoma kuo labiau supaprastinti savo bylos pristatymą. Keletas trumpų sakinių visuomet yra geriau nei vienas ilgas ir sudėtingas. Be to, šalims atstovaujantys asmenys pagelbėtų Bendrajam Teismui, jeigu jų kalbos būtų struktūrizuotos ir prieš kalbėdami jie nurodytų planą, kurio ketina laikytis.
120. Jeigu kalba buvo parengta raštu, rengiant tekstą rekomenduotina atsižvelgti į tai, kad šis tekstas bus dėstomas žodžiu, todėl jis turi būti panašus į žodžiu dėstomą pranešimą. Siekiant palengvinti vertimą žodžiu, šalims atstovaujančių asmenų prašoma iš anksto telefaksu ((+352) 43 03 36 97) arba elektroniniu paštu (interpret@curia.europa.eu) atsiųsti vertimų žodžiu skyriui jų galimą raštu parengtą kalbos tekstą arba pagalbinę medžiagą.
121. Perduotų kalbų užrašų konfidencialumas užtikrinamas. Siekiant išvengti bet kokių nesusipratimų, turi būti nurodyta šalies pavardė ar pavadinimas. Kalbos užrašai prie bylos medžiagos nepridedami.

122. Šalims atstovaujantiems asmenims primintina, kad, atsižvelgiant į nagrinėjamą bylą, tik kai kurie Bendrojo Teismo nariai kalbų klausosi kalba, kuria jos sakomos, o visi kiti klausosi sinchroninio vertimo. Siekiant užtikrinti tinkamą žodinės proceso dalies eigą ir kokybišką sinchroninį vertimą, pageidautina, kad šalims atstovaujantys asmenys kalbėtų lėtai ir į mikrofoną.
123. Kai šalims atstovaujantys asmenys ketina pažodžiui cituoti tam tikrų tekstų ar dokumentų dalis, ypač neminėtas bylos medžiagoje, naudinga prieš posėdį jas nurodyti vertėjams žodžiu. Be to, būtų naudinga pranešti apie terminus, kuriuos gali būti sudėtinga išversti.
124. Kadangi Bendrojo Teismo posėdžių salėse yra įrengta automatinė garso stiprinimo sistema, šalims atstovaujančių asmenų prašoma paspausti mikrofono mygtuką ir taip jį įjungti, o prieš pradėdant kalbėti palaukti, kol užsidegs indikatorius. Kai kalba teisėjas arba kitas asmuo, nereikia spausti mygtuko, kad nebūtų išjungtas jo mikrofonas.
125. Kalbų trukmė gali būti įvairi, atsižvelgiant į bylos sudėtingumą bei į tai, ar yra naujų faktinių aplinkybių. Pagrindinėms šalims atstovaujančių asmenų prašoma kiekvienos šalies atveju kalbėti ne ilgiau kaip 15 minučių, o įstojusių į bylą šalių atstovų kiekvienos šalies atveju – ne ilgiau kaip 10 minučių (sujungtose bylose kiekvienos pagrindinės šalies kalbai skirta 15 minučių dėl kiekvienos bylos ir kiekvienos įstojusios į bylą šalies kalbai – 10 minučių dėl kiekvienos bylos), nebent kanceliarija šiuo atžvilgiu jiems būtų nurodžiusi kitaip. Šis apribojimas taikomas tik pačiai kalbai ir neapima laiko atsakymams į per posėdį užduotus klausimus.
126. Jeigu reikalauja aplinkybės, likus ne mažiau kaip penkiolikai dienų iki posėdžio (arba ypatingomis tinkamai pagrįstomis aplinkybėmis – vėliau), kanceliarijai galima pateikti tinkamai motyvuotą prašymą leisti nukrypti nuo šios įprastos trukmės, nurodant kalbos laiką, kuris, manoma, yra reikalingas. Pateikus tokius prašymus, šalims atstovaujantiems asmenims pranešama apie laiką, kuris bus skirtas jų kalbai.
127. Jeigu šaliai atstovauja keli asmenys, paprastai leidžiama kalbėti ne daugiau kaip dviem iš jų, o bendras kalbos laikas neturi būti ilgesnis nei pirmiau nurodytasis. Tačiau atsakyti į teisėjų klausimus bei atsikirsti kitoms šalims atstovaujantiems asmenims gali ir nekalbėję šaliai atstovaujantys asmenys.
128. Jei tuos pačius argumentus Bendrajame Teisme gina kelios šalys (pavyzdžiui, įstojimo į bylą ar sujungtų bylų atveju), joms atstovaujantys asmenys prieš posėdį turėtų susitarti, kad nebūtų kartojami tie patys argumentai.
129. Teisėjo pranešėjo parengtame posėdžio pranešime tik išvardijami pagrindai ir pateikiama trumpa šalių argumentų santrauka.
130. Bendrasis Teismas stengiasi perduoti šalims atstovaujantiems asmenims posėdžio pranešimą likus trimis savaitėms iki posėdžio. Posėdžio pranešimas skirtas tik parengti posėdį žodinei proceso daliai.
131. Jeigu per teismo posėdį šalims atstovaujantys asmenys dėl posėdžio pranešimo pateikia savo pastabas žodžiu, jas užregistruoja Teismo kancleris arba jo pareigas einantis asmuo.
132. Teismo posėdžio pranešimą galima rasti prie įėjimo į salę posėdžio dieną.
133. Cituojant Teisingumo Teismo, Bendrojo Teismo ar Tarnautojų teismo sprendimą, šalims atstovaujančių asmenų prašoma nurodyti jį pateikiant jo įprastą pavadinimą, bylos numerį ir prireikus nurodyti atitinkamą punktą ar punktus.
134. Tik išimtinėmis aplinkybėmis ir tik išklausęs šalis Bendrasis Teismas priima dokumentus per posėdį.
135. Prašymas naudoti tam tikras technines priemones sakant kalbą turi būti pateiktas tinkamu laiku. Tokių priemonių naudojimo būdai nustatytini kartu su Bendrojo Teismo kancleriu tam, kad būtų atsižvelgta į galimus techninio ar praktinio pobūdžio suvaržymus.

III. ŠIŲ PRAKTINIŲ NURODYMŲ ĮSIGALIOJIMAS

136. Šiais Praktiniais nurodymais šalims panaikinami ir pakeičiami 2007 m. liepos 5 d. Praktiniai nurodymai šalims (OL L 232, p. 7), iš dalies pakeisti 2009 m. birželio 16 d. (OL L 184, p. 8), 2010 m. gegužės 17 d. (OL L 170, p. 49) ir 2011 m. birželio 8 d. (OL L 180, p. 52).
137. Šie Praktiniai nurodymai skelbiami *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*. Jie įsigalioja kitą dieną po paskelbimo.

Priimta Liuksemburge 2012 m. sausio 24 d.

Kancleris
E. COULON

Pirmininkas
M. JAEGER

KLAIDŲ IŠTAISYMAS

2009 m. lapkričio 30 d. Komisijos reglamento (EB) Nr. 1200/2009, kuriuo įgyvendinamos Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1166/2008 dėl ūkių struktūros tyrimų ir žemės ūkio gamybos metodų tyrimo nuostatos, susijusios su gyvulių vieneto koeficientais ir rodiklių apibrėžtimis, klaidų ištaisyimas

(Europos Sąjungos oficialusis leidinys L 329, 2009 m. gruodžio 15 d.)

23 puslapis, III priedo II skyriaus 2.02 dalies 2.02.01 punktas:

yra: „Ariamosios žemės ploto dalis planuojamoje sėjomainoje“,

turi būti: „Ariamosios žemės ploto dalis, neįtraukta į planuojamą sėjomainą“.

2012 m. prenumeratos kainos (be PVM, įskaitant paprastosios siuntos išlaidas)

ES oficialusis leidinys, L ir C serijos, tik spausdintinė versija	22 oficialiosiomis ES kalbomis	1 200 EUR per metus
ES oficialusis leidinys, L ir C serijos, spausdintinė versija ir metinis skaitmeninis diskas	22 oficialiosiomis ES kalbomis	1 310 EUR per metus
ES oficialusis leidinys, L serija, tik spausdintinė versija	22 oficialiosiomis ES kalbomis	840 EUR per metus
ES oficialusis leidinys, L ir C serijos, mėnesinis kaupiamasis skaitmeninis diskas	22 oficialiosiomis ES kalbomis	100 EUR per metus
Oficialiojo leidinio priedas, S serija (Konkursai ir viešieji pirkimai), skaitmeninis diskas, leidžiamas vieną kartą per savaitę	daugiakalbis: 23 oficialiosiomis ES kalbomis	200 EUR per metus
ES oficialusis leidinys, C serija. Konkursai	konkursų kalbomis	50 EUR per metus

Europos Sąjungos oficialųjį leidinį, leidžiamą oficialiosiomis Europos Sąjungos kalbomis, galima prenumeruoti bet kuria iš 22 kalbų. Jį sudaro L (teisės aktai) ir C (informacija ir pranešimai) serijos.

Kiekviena kalba leidžiamas leidinys prenumeruojamas atskirai.

Oficialieji leidiniai airių kalba parduodami atskirai, remiantis 2005 m. birželio 18 d. Oficialiajame leidinyje L 156 paskelbtu Tarybos reglamentu (EB) Nr. 920/2005, nurodančiu, kad Europos Sąjungos institucijos laikinai neįpareigojamos rengti ir skelbti visų aktų airių kalba.

Oficialiojo leidinio priedas (S serija. Konkursai ir viešieji pirkimai) skelbiamas viename daugiakalbiame skaitmeniniame diske visomis 23 oficialiosiomis kalbomis.

Pateikę paprastą prašymą *Europos Sąjungos oficialiojo leidinio* prenumeratoriai gali gauti įvairius Oficialiojo leidinio priedus. Apie priedų išleidimą prenumeratoriai informuojami pranešime skaitytojui, kuris skelbiamas *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Pardavimas ir prenumerata

Įvairių mokamų leidinių, tokių kaip *Europos Sąjungos oficialusis leidinys*, galima užsiprenumeruoti mūsų pardavimo biuruose. Pardavimo biurų sąrašą galima rasti internete adresu

http://publications.europa.eu/others/agents/index_lt.htm

EUR-Lex (<http://eur-lex.europa.eu>) – tai tiesioginė ir nemokama prieiga prie Europos Sąjungos teisės aktų. Šiame tinklalapyje galima skaityti *Europos Sąjungos oficialųjį leidinį*, susipažinti su sutartimis, teisės aktais, precedentine teise bei parengiamaisiais teisės aktais.

Išsamesnės informacijos apie Europos Sąjungą rasite <http://europa.eu>

Europos Sąjungos leidinių biuras
2985 Liuksemburgas
LUXEMBURGAS

LT